

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

En nog over de hervorming van ons Huwelijksvermogensrecht

1. Enkele jaren vóór de jongste wereldoorlog is te onzent de kwestie aangesneden geworden, of een hervorming van het huwelijksvermogensrecht zich wel opdrong (P. Thuysbaert et E. Van Dievoet, *Le régime matrimonial légal et sa réforme*, in *Ann. dr. sc. pol.*, 1935, blz. 171 v.v.). Doch het is vooral sinds de bevrijding dat, in aansluiting bij de initiatieven op parlementair en politiek plan, herhaaldelijk is geschreven geworden over de wenselijkheid van die hervorming, over de draagwijdte ervan, en meer in het bijzonder over het al of niet vervangen van het stelsel van de gemeenschap van goederen door een stelsel op basis van scheiding van goederen als wettelijk regime (Zie o.a. R. Piret, *Le régime matrimonial de droit commun*, in *J. T.*, 1946, kol. 237 v.v., en, van dezelfde auteur, *Les propositions et avant-projets de réforme du régime matrimonial de droit commun*, in *Ann. dr. sc. pol.*, 1954, blz. 31 v.v.; N. Gunzburg, *Het huwelijkscontract*, 1948, 3e ed., n° 316 v.v.; J. Baugniet, *L'incapacité de la femme mariée et les régimes matrimoniaux*, in *J. T.*, 1949, blz. 97 v.v.; W. Delva, *Naar een nieuw huwelijksvermogensrecht*?, in *R. W.*, 1952/53, kol. 385 v.v.).

Men weet, dat hieromtrent de meest tegenstrijdige stellingen verdedigd worden, en dat allerhande argumenten worden aangevoerd tot staving van de ingenomen standpunten. Het blijft evenwel mijn overtuiging, dat een objectieve en niet vooringenomen beoordeling van de voorhanden zijnde elementen die op dit stuk een gerechtvaardigde zienswijze helpen bepalen, doet opteren én voor een onbeperkt-vrije keuze van huwelijksvermogensregeling én voor het behoud van een door aangepaste hervormingen soepelder gemaakt stelsel van gemeenschap van goederen als wettelijk huwelijksvermogensregime. De traditie, de zeden en gewoonten van onze bevolking doen t.a. blijken van de stevigste gehechtheid aan die basisbeginselen van ons huwelijksvermogensrecht; de statistieken van de voor de jaren 1927, 1937, 1947 en 1952 geregistreerde huwelijkscontracten zijn in dit opzicht sprekend.

2. Die onbetwistbaar levendige en uitgesproken volksgunst voor de stelsels van gemeenschap, is daarbij precies het sterkste argument, waarom, van praktisch standpunt uit bekeken, de voorkeur dient te gaan naar een huwelijksvermogensstelsel van gemeenschap als regime van gemeen recht.

Men maakt inderdaad geen wetten die indruisen tegen gevestigde tradities, en die tegen gangbare zeden en gewoonten ingaan; de wetgeving beoogt het algemeen welzijn, met, waar het kan, eerbiediging van de individuele belangen. Het omgekeerde is ongezond. Trouwens, het leven, dat sterker is dan welke rechtsordering ook en dat zich fataal aan ieder kunstmatig juridisch kleurslijf ontwingt, wrekt zich ongenadig. Want moest de wetgever toch een stelsel op basis van scheiding van goederen opleggen als wettelijk regime, dan zou alras blijken hoe vruchteloos en hoe gevaarlijk zijn werk is, omdat de echtgenoten toch zouden blijven leven als waren zij gehuwd onder een regime van gemeenschap; juist omdat dit regime steeds van generatie op generatie voldoening heeft geschonken aan de gezinnen van arbeiders, boeren, kleine middenstanders en ambtslieden, m.a.w. aan de overgrote meerderheid van de gehuwde bevolking die geen huwelijkscontract afsluit omdat het stelsel van de wet voldoet en gekend is.

3. Daarom ook dat heel wat auteurs het bij een regime van gemeenschap willen zien houden; regime dat op logische wijze beantwoordt aan de toestand van gehuwden, en waaraan niet de gebreken kleven die wel inherent zijn aan de stelsels op basis van scheiding van goederen (P. Thuysbaert et E. Van Dievoet, studie in *Ann. dr. sc. pol.*, 1935, blz. 201 v.v.; R. Piret, *Le statut civil de la famille et du patrimoine familial*, 1942, blz. 95 v.v., en, van dezelfde auteur, studie in *J. T.*, 1946, blz. 237 v.v., en in *Ann. dr. sc. pol.*, 1954, blz. 33 v.v. en 46 v.v.; N. Gunzburg, *op. cit.*, n° 321 v.v.; A. Kluyskens, *Huwelijkscontract*, n° 18; R. Dekkers in De Page, deel X, n° 460 *in fine*; W. Delva, studie in *R. W.*, 1952/53, kol. 388 v.v.). Het is daarbij de zienswijze van het Belgisch notariaat (A. Le Hon, studie in *R. P. N.*, 1949, blz. 388 voetnota).

En zeer recent nog heeft Prof. R. Dekkers zich weer voor die zienswijze uitgesproken, in zijn bijdrage «Over de hervorming van het huwelijksgoederenrecht» (*R. W.*, 1954/55, kol. 1137 v.v.).

Maar in die bijdrage heeft de auteur, met het oog op de onbetwistbaar noodzakelijke hervorming van de economie van zulkdanig regime, één en ander vooropgezet dat zo maar niet zonder meer kan onderschreven worden.

4. Vooreerst zal niet iedereen enthousiast zijn bij de

geopperde bedenking, om door interpretatie van de bestaande wetgeving hoogstwenselijke wijzigingen te bewerken, in afwachting van een met de dag dringender wordend ingrijpen van de wetgever.

Ongetwijfeld dat interpretatieve rechtspraak noodwendig blijkt wanneer de wet duister is of onvolledig (art. 4 B.W.), en dat zij uitstekend is telkens de wet een zekere speling toelaat.

Maar kan zulks nog staande gehouden worden eens dat er een duidelijke wettekst bestaat, of wanneer dient geïnterpreteerd te worden tegen de geest van de wet in? Wat zou er geworden van de praktische toepassing van het beginsel van de scheiding van de staatsmachten, indien de rechter zich aldus in de plaats zou stellen van de wetgever?

En wat zou er geworden van het postulaat van de rechtszekerheid, dat bij iedere juridische ordening als hoogste goed betracht moet worden? Want wat baat een rechtsordening die dit mist, en wat is zij waard?

5. Hetgeen evenwel het meest onwennig stemt, is de door Prof. R. Dekkers vooropgezette stelling om, *de lege ferenda*, aan ieder van de echtgenoten afzonderlijk het recht toe te kennen de gemeenschap te beheren; derwijze dat elke daad van beheer, door één van hen verricht, tegenstelbaar zou zijn aan de andere echtgenoot.

Ongetwijfeld dat een dergelijke hervorming, in aansluiting aan de juridische ontvoogding van de gehuwde vrouw, in aanzienlijke mate een vereenvoudiging zou meebrengen; meer bepaald wat het goederenstatuut betreft van de echtgenoten, zoals door de auteur wordt aangetoond.

Maar wat zal er van de eenheid en van de stabiliteit van het gezin worden? Want, hoe zal de echtelijke harmonie kunnen in stand gehouden worden in periodes van spanning, wanneer ieder van hen gewapend is met een gelijkwaardig beheerrecht? Zal niet herhaaldelijk een toevlucht gezocht worden bij de rechter, om één of ander meningsverschil te zien bijleggen of oplossen? Zal niet herhaaldelijk tussen echtgenoten geprocedeerd worden, wanneer één van hen zekere daden van beheer wil verrichten, of reeds zal verricht hebben, buiten toestemming om van zijn mede-echtgenoot? En wanneer misbruik of onbekwaamheid blijkt uit de daden van beheer van man of vrouw, moet niet gevreesd worden dat tal van gedingen zullen gevoerd worden strekkende tot intrekking van het recht van beheer van de mede-echtgenoot? En is het dan niet te vrezen, dat de spanning tussen die echtgenoten een kritieke wending zou durven nemen?

Want, is het niet een illusie te menen dat de rechter bij machte zal zijn om de betwistingen derwijze te solutioneren, dat hij er meteen in slaagt de wrijvingen en verwickelingen die zich tussen de echtgenoten geopenbaard hebben te ondervangen? Men denkt weliswaar aan de creatie van een familierechtbank om daarin te verhelpen; doch wat zou zo iets geven in de praktijk?

Bovendien zou de toekenning van het beheerrecht, met het hierbij aansluitend recht van genot, aan ieder van de echtgenoten afzonderlijk, andere technische moeilijkheden meebrengen. O.a. met betrekking tot de bijdrage van ieder van de echtgenoten in de lasten van het huishouden en van het huwelijk; want met art. 214b B. W. zouden alle problemen niet voorkomen zijn, verre vandaar. Zo ook met betrekking tot de sterk bemoeilijkte berekening van de vergoedingen, op het ogenblik van de vereffening-verdeling.

6. Die opmerkingen inacht genomen, komt het idee, om elk van de echtgenoten het afzonderlijk beheerrecht van de gemeenschap toe te kennen, niet gelukkig voor. Het lijdt geen twijfel dat dit geen gezonder toestand zou scheppen, doch integendeel de ontredde- ring van veel gezinnen zou in de hand werken of verhaasten.

Er moeten heel zeker veranderingen aangebracht worden aan de huidige wettelijke regeling van het beheer in de stelsels van gemeenschap. Maar die wijzigingen zouden dienen betracht met behoud van twee zaken, die voor iedere echtvereniging onmisbaar zijn: de eenheid van gezinsleiding naar binnen, en de eenheid van representatieve vertegenwoordiging van het gezin naar buiten. Want evenmin als een maatschappij of een vereniging gedijen kan wanneer ieder lid dezelfde rechten van beleid toegemeten is, kan zulks niet het geval zijn wanneer het om een associatie gaat die het huwelijk betreft.

Het komt me daarom voor, dat, zoals ik het reeds eerder heb ontwikkeld, de hervorming van het beheer in het wettelijk regime van gemeenschap dusdanig zou dienen te geschieden, dat de man bij het aangaan van het huwelijk het beheer van de gemeenschap zou verkrijgen krachtens een wettelijk mandaat (met verplichting dit beheer als een goed huisvader waar te nemen, en met verplichting rekening te doen), onder controle van de andere echtgenoot; mandaat dat herroepbaar zou zijn in het belang van het gezin. (Zie verder studie in R. W., 1952/53, kol. 394 v.v.).

Prof. W. DELVA.

De gevaarlijke leemten van het wetsontwerp betreffende de uitoefening van het beroep van advocaat (slot)

Verslag uitgebracht door Mr Marcel DUBRU, advocaat bij het Hof van Beroep te Luik, op de algemene vergadering van het Verbond der Belgische Advocaten, gehouden te Gent op 27 Maart 1954.

III. BESLUITEN EN VOORSTELLEN DE LEGE FERENDA. — NOODZAKELIJKHEID VAN EEN RESTAURATIE DER INSTELLING.

Gevaren van het uitblijven ener oplossing.

Het vraagstuk dat aldus gesteld wordt dient opgelost te worden, want wanneer zulks niet geschiedde zou er logisch aan de Balie niets anders overblijven dan, na de vereiste vaststelling, naar het voorbeeld van de Balie van 1789 ⁽⁴¹⁾, zichzelf te ontbinden of, wat op hetzelfde zou neerkomen, te beslissen dat haar

bijzondere tucht zich in het vervolg zal vereenzelvigen met de algemene moraal ⁽⁴²⁾.

Dit is voorzeker een utopisch uitzicht.

Maar ziehier een mogelijkheid die minder utopisch is en die op ernstige wijze onze aandacht verdient.

Is het niet te vrezen dat de leden der Balie, die tot nog toe met moed en soms met heldhaftigheid de verplichtingen van de tucht hebben aanvaard ⁽⁴³⁾

bewust zouden worden van het onnuttige van hun inspanningen en van hun opofferingen en, hetzij door noodzakelijkheid — de crisis van de Balie is een gekende realiteit —, hetzij eenvoudig door realisme, de Balie zouden verlaten en hun kabinetten in een « fiduciaire » zouden hervormen.

De verwezenlijking van dergelijke oplossing zou niet moeilijk vallen. Ik laat aan anderen de zorg over na te gaan of zulks al of niet wenselijk zou zijn.

Maar ik kan toch niet nalaten te denken dat het zeer dikwijls, onder de druk van de feiten, de minst wenselijke en de minst gewenste oplossingen zijn die de overhand behalen en die verwezenlijkt worden. Leerde de wijsheid der volkeren niet dat de noodzakelijkheid wet is?

Ik kan ook niet nalaten vast te stellen dat de politiek, die door de Balie gevolgd wordt, — hoe gegrond ook in de tegenwoordige staat van zaken, al is het maar ten titel van strikte humaniteit —, en die er in bestaat de jonge advocaten te ontmoedigen om in de Balie te blijven en de jonge dokters in de rechten om er zich te laten inschrijven, rechtstreeks naar dergelijke ongewenste oplossing leidt.

De gevaarlijke leemten van het wetsontwerp.

De gevaren waarop ik kom te wijzen zijn nochtans eigen aan het wetsontwerp waarover ik op het ogenblik verslag uitbreng.

Dit ontwerp bevat inderdaad geen enkele bepaling die van aard is de exclusiviteit van de juridische bijstand aan de Balie te verzekeren.

Is het dan ook niet geoorloofd gewag te maken van zijn gevaarlijke leemten?

Is het dan ook niet toegelaten zich af te vragen of dit wetsontwerp, dat op dusdanige wijze de feitelijke toestand, die veropenbaard wordt door een ontleding van de hedendaagse Balie, miskent, niet voor gevolg zou hebben op impliciete wijze een reeks handelingen wettig en rechtvaardig te maken, wanneer deze handelingen nochtans op stellige wijze onwettig en onrechtmatig zijn? (44).

Is het dan ook niet toegelaten zich ten slotte af te vragen of dit ontwerp niet de functie van de Balie miskent en of het niet de ontkenning in zich sluit van haar sociale noodzakelijkheid?

Noodzakelijkheid van een restauratie der instelling.

Over het feit van de noodzakelijkheid der restauratie van de instelling in haar oorspronkelijke integriteit, zal ik zo kies zijn het woord te laten enerzijds aan een Frans econoom en anderzijds aan een Belgisch zakenman.

Het getuigenis van Perroux.

In een paragraaf van zijn boek « Le Capitalisme », paragraaf die getiteld is: « La logique du capitalisme n'est pas celle de l'ordre politique », geeft de Franse econoom François Perroux er de ver aflaggende en diepere reden van aan, terwijl hij trouwens de moeilijkheden van verwezenlijking, die er mee gepaard gaan, onderstreept.

Niettegenstaande de advocaat niet met zoveel woorden vermeld wordt in de opsomming, welke deze paragraaf behelst, is het klaarblijkelijk dat deze tekst ook geldt voor de Balie.

De auteur schrijft:

« De logica van het kapitalisme bestaat in de grootst mogelijke geldelijke winst hoofdzakelijk verwezenlijkt door de vernieuwing.

» Elke kapitalistische maatschappij functioneert

geregeld dank zij sociale sectoren welke noch door-drongen, noch bezielde zijn met de geest van winst-bejag, noch met het najagen van de grootst mogelijke winst.

» Wanneer de hoge ambtenaar, de soldaat, de magistraat, de priester, de artist, de geleerde door deze geest beheerst worden, stort de maatschappij ineen en is elke vorm van economie bedreigd. De meest kostbare en meest edele goederen in het leven der mensen, de eer, de vreugde, de genegenheid, de eerbied voor anderen, behoren op geen enkele markt te worden gebracht; zoniet wankelt elke sociale groep op zijn grondslagen. Een geest die vooraf bestaat en die vreemd blijft aan het kapitalisme stut gedurende een veranderlijke duur de kaders in dewelke de kapitalistische economie zich doet gelden — maar deze economie, door haar uitbreiding en haar wel-slagen zelf, in de maat welke zich opdringt aan de waardering en de erkenning van de massa's, in de maat ook waarin zij aldaar de wens naar confort en materieel welzijn ontwikkelt, tast de traditionele instellingen en de geestelijke structuren aan zonder dewelke geen enkele sociale orde kan bestaan. Het kapitalisme verslijt en bederft. Het is een geweldige verbruiker van sappen waarvan het het rijzen niet beheerst. De politieke leiders behoren te beschikken over een uitzonderlijke koelbloedigheid in de diagnostiek en over een uitzonderlijke energie bij het toedienen van de therapeutiek, opdat het kwaad bijtijds zou kunnen worden opgespoord en bezworen. » (45).

Het document de Brabandere.

« Een Belgische zakenman, de Heer Etienne de Brabandere, secretaris van het Belgisch Verbond der Textielnijverheid, onderlijnt eveneens en op een meer onmiddellijke wijze, de noodzakelijkheid van de restauratie der Balie in een artikel, getiteld « Industrie en Balie » dat hij publiceerde in de maand Mei 1952 in het tijdschrift « Industrie ».

In verband met de personaliteit van de schrijver, de ideeën die hij ontwikkelt en het beroep dat hij doet op de Balie, — het woord is van de schrijver zelf —, dient dit artikel beschouwd te worden als een document van allereerste gewicht, waaraan het behoort al de aandacht te besteden die het verdient, zoals dit op voortreffelijke wijze werd uitgedrukt door Mr A. Janssens-Brigode in een hoofdartikel van het Journal des Tribunaux (46).

Na bladsgewijze een opsomming gegeven te hebben van de verschillende takken van het recht, welke de industrie dagelijks dient te consulteren, schrijft de Heer de Brabandere (47):

« De industriëlen hebben dus in hoedanigheid van rechtsonderhorigen, een bijzonder belang bij een goede rechtsbedeling.

» Het tijdschrift « Industrie » heeft reeds de aandacht gevestigd op de noodzakelijkheid de beginselen, die aan onze sociale wetgeving tot grondslag dienen, te herdenken (1: De Sociale Zekerheid, nieuw recht, door A. L. Lagasse. — « Industrie », September 1951, p. 550). Men zou hetzelfde kunnen zeggen van alle rechtstakken en van alle nieuwe wetten die tot gelding komen te midden van de opborreling ener maatschappij, die zich vervormt. Wij leven in afwachting van de grote jurisconsulten die, wanneer wij deze onjuiste uitdrukking mogen gebruiken, in het recht zullen inschakelen wat heden ten dage nog maar een haastig uitgewerkte reglementering is.

» Maar dit werk van de geest zal niet voldoende zijn. Men zal ook op radicale wijze de procedure moe-

ten moderniseren en er zekere gebruiken uit verwijderen, die enkel overblijfsels zijn uit de tijd der diligencie en der veren pen.

» Het is een hele wedergeboorte die aan de gang moet gebracht worden en die zich moet uitbreiden tot de organisatie van onze Balies.

» De tradities welke er gisteren nog de kracht van uitmaakten mogen vandaag geen ballast worden die hun evolutie zou hinderen en die de Belgische advocaten zou beletten te genaken tot de graad van doeltreffendheid, die voorkomt bij de meeste van hun vreemde confraters.»

Terwijl de auteur de wens uitspreekt dat de industrie zou kunnen bijdragen tot de oplossing van het vraagstuk, beveelt hij de specialisatie en de associatie aan.

» ...Het is volkomen waar dat in alle technieken de specialist, voor de gewone vraagstukken, steeds een betere hulp is dan de humanist. In welke mate nu kunnen onze advocaten, voor de lopende vraagstukken, specialisten worden? En zelfs, wanneer zij die hoedanigheid bezitten, hoe kunnen zij deze bekendmaken aan hun cliënten en vooral aan hun mogelijke cliënten?... waarom zou de advocaat, wanneer hij het wenst, aan zijn titel geen vermelding mogen bijvoegen, zoals b.v. «sociale wetten», «maritiem recht» of welkdanige andere te kiezen in een opsomming die eventueel zou kunnen opgemaakt en gecontroleerd worden door de Raad der Orde.

» ...De industrieel, die gewoon is te organiseren, die doordrongen is van het nut der werkzaamheden in groep, die gewoon is de weldaden op prijs te stellen van de specialisatie, begrijpt niet waarom deze werkmethode van de XXe eeuw niet, zoals in andere landen, op brede wijze bij de Belgische Balies worden toegepast...

» Het vraagstuk van de specialisatie stelt datgene van de associatie, dat misschien de knoop uitmaakt van heel de hervorming.

» Wanneer een zeker aantal advocaten zich ten individuen titel kunnen specialiseren, is het waarschijnlijk dat de beste formule van specialisatie zou bestaan in de associatie van meerdere advocaten onder elkaar.

» Deze associatie die toegelaten is in zekere van onze balies, met een karakteristieke schuchterheid, zou op energieke wijze dienen aangemoedigd te worden ten einde haar volle vruchten te kunnen dragen.

» Waarom geen associatie van vijf, zes of nog meer advocaten, die gezamenlijk een belangrijk gedeelte of zelfs de totaliteit van het moderne recht zouden beheersen, op dusdanige wijze dat wanneer een cliënt zich tot deze associatie wendt, hij zeker zou zijn een antwoord te bekomen op de vraag die hem belang inboezemt, zonder zelf de naam van de specialist te moeten opsporen waaraan hij behoefte heeft en terwijl hij bij voorbaat zeker zou zijn van de werkelijke bevoegdheid van degene tot dewelke hij zich wendt.»

En na er aan toegevoegd te hebben dat «het toelaten van dergelijke associaties ongetwijfeld gewichtige problemen stelt» — en dat «de industrieel geen enkele bevoegdheid heeft om deze vraagstukken op te lossen en enkel de wens kan uitdrukken dat de Balies er zelf een grondige studie zouden van maken in een constructieve geest», eindigt hij als volgt:

«Wij hebben ons vrijwillig beperkt en wij zouden wensen dat dit artikel het karakter zou hebben van een oproep, dat de advocaten er een constructieve wens in zien en dat zij verzekerd wezen dat het belang zelf van het economisch leven een gezonde en dynamische organisatie vergt van hun beroep...»

Het artikel van de Heer de Brabandere verdient onze aandacht gaande te maken wat drie verschillende punten betreft.

De auteur stelt in de allereerste plaats de noodzakelijkheid van de Balie in het belang zelf van het economisch leven.

«De industriëlen hebben... een bijzonder belang bij een goede rechtsbedeling»... «dat de advocaten ervan verzekerd wezen dat het belang zelf van het economisch leven een gezonde, sterke en dynamische organisatie van hun beroep vergt».

Hij stelt daarna in het licht de noodzakelijkheid van de Balie in het belang van de vooruitgang van het recht.

«Wij leven in afwachting van de grote jurisconsulten, die in het recht zouden inschakelen in wat heden ten dage slechts een haastig uitgewerkte reglementering is».

Denkt men genoegzaam aan de essentiële rol welke de Balie speelt in het juridisch leven van een volk en aan zijn doorslaande invloed op de toepassing van het recht en zijn vooruitgang, welke de ongehoorde woeking van de wettelijke teksten (48) in onze tijd steeds meer en meer onontbeerlijk maakt.

In zijn boek «Le Barreau» noteert Stafhouder Payen desaan gaande: «Wie ziet er niet in dat, in deze omstandigheden, de rol van de advocaat ook veel belangrijker wordt?»

» En wie ziet ook niet in hoezeer het noodzakelijk is dat de wetenschappelijke en morele uitrusting van de Balie gaaf zou gehandhaafd blijven?»

» De interpretaties, de commentaren, de sociale beschouwingen, die meer en meer in de arresten voorkomen, worden aan de rechter door de advocaat geïnspireerd, en de nodige verzoeningen worden door hem bewerkt.

» De advocaat, die aan de balie staat, is niet meer een eenvoudig commentator. Hij is de bezieler van de rechter. In een mate die elke dag in stijgende lijn gaat, draagt hij bij tot de schepping van het recht» (49).

En geeft men er zich op voldoende wijze rekenschap van welke gevolgen noodzakelijkerwijze in dit opzicht dienen voort te spruiten uit de geweldige uitbreiding van de arbitrage en zijn evolutie in een duidelijk a-juridische zin, waar deze arbitrage meer en meer plaats heeft zonder de tussenkomst van de Balie, zowel in hoofde van de scheidsrechter als van de pleiter, zoals ik het heb doen opmerken bij het onderzoek van de toestand der hedendaagse Balie (50).

Degenen die bekommerd zijn om de nedergang van het recht, — hetzij ze deze nedergang beschouwen vanuit het standpunt der waarde van het geheel van het wettelijk gegeven, van zijn uitwerking en zijn interpretatie, hetzij ze deze nedergang beschouwen vanuit het standpunt der werkelijke toepassing der wetten, of anders gezegd, van de werkelijke naleving ervan door de burgers —, zullen nuttig kunnen mediteren over de oproep welke gedaan werd door de Heer de Brabandere en de evolutie van de arbitrage.

Het artikel van de Heer de Brabandere is nog vanuit een derde standpunt merkwaardig. Het onderlijnt de noodzakelijkheid van een evolutie der tradities van de Balie in de zin ener modernisering van haar regelen en haar werkmethodes.

Dit is een derde vraagstuk dat gesteld wordt aan de hedendaagse Balie. De twee andere zijn het organisch statuut, — voorwerp van het besproken wetsontwerp —, en dat van de instelling zelve, waarover het wets-

ontwerp zwijgt —, en dat wel het allerbelangrijkste is.

Het vraagstuk van de instelling van de Balie en datgene van zijn organisch statuut zijn van uitwendige orde en van wetgevende aard, datgene van de evolutie harer tradities is van inwendige aard en hangt van de Balie zelf af en niet van de wetgever. Ik zou dan ook het kader van tegenwoordig verslag te buiten gaan wanneer ik er hier over handelde.

Ik zou nochtans een paranthese willen openen om te onderlijnen dat de geest van de traditionele regelen, — zoniet de letter, — uitdrukkelijk hun evolutie vereist en dat deze geest geenszins de aanpassingen uitsluit zoals degene die aanbevolen worden door de Heer de Brabandere.

Reeds in 1923 schreef de gezaghebbende auteur van een « *Traité de la Profession d'avocat* », Mr Appleton (51) :

« Wij zijn niet bevrijd ten opzichte van het werk onzer ouden wanneer wij het met hen wikkelen in de purperen lijkwade waarin de dode goden sluimeren »... Wanneer wij ons inspannen om de tradities van de Balie aan te passen aan de moderne behoeften van het beroep en van de maatschappij, zetten wij het werk zelf van de ouden voort...; en men zou ook op gevaarlijke wijze hun gedachten miskennen wanneer men halsstarrig zou blijven staan bij de voorbijgaande vormen die geschikt waren voor hun tijd meer dan voor de onze, door in hun geheel hun gebruiken te verwerpen en tevens het ideaal waarvan deze gebruiken de uitdrukking waren.

» Trouwens, wanneer men de essentiële ideeën opspoor, waardoor zij beziel waren, stelt men spoedig vast dat niets groots en blijvends zonder hen kan gesticht worden. Men zou deze ideeën als volgt kunnen samenvatten : « de Orde der Advocaten is gesticht met het oog op de Gerechtigheid; zij kan haar doel slechts bereiken door alle beroepshandelingen te onderwerpen aan de beginselen van een hoogstaande en angstvallige eerlijkheid.

» Al het overige kan opgeofferd worden wanneer dat slechts gehandhaafd blijft. Door een zeldzaam en gelukkig voorrecht vereenzelvigen zich de belangen van ons beroep met deze van de rechtsonderhorigen; hoe meer de gerechtigheid zal vereerd worden en zal zegepralen, hoe groter de eer en het profijt zal zijn waarin ons beroep zich zal mogen verheugen. Wanneer wij dichter willen staan bij de rechtsonderhorigen, hun op bredere wijze de deuren van onze kabinetten willen openen, en hen nog meer van dichtbij willen volgen in de moeilijkheden van hun bestaan, is dit geenszins uit winstbejag; het is integendeel in het eigen belang van de rechtsonderhorige, opdat hij steeds dadelijk te zijner beschikking zou kunnen vinden de bevoegde, eerlijke en onafhankelijke raadgever welke hij niet steeds kan onderscheiden van de loense practizijn. Wanneer wij een betere organisatie wensen van onze beroepsarbeid, de mogelijkheid van associatie met een of meerdere confraters, is dit niet enkel omdat de waardigheid van ons leven daarbij baat zal vinden, en de zekerheid van onze toekomst erdoor zal versterkt zijn en de vrede van onze oude dagen verzekerd, doch is het vooral omdat wij er voor de rechtsonderhorigen een kostbare winst in zien aan tijd en geld en nieuwe waarborgen voor een ernstige voorbereiding en een aandachtig onderzoek der zaken, die ons worden toevertrouwd.

» ...Het mag geenszins als kinderlijke hoogmoed bestempeld worden de fierheid van zijn beroep in zich te dragen wanneer dit beroep, samen met de geneeskunst en het priesterschap, de glorie deelt raad te

geven, te troosten en te verlichten. Om wel te onderlijnen wat wij van dit beroep verwachten en op welke wijze wij het willen uitoefenen dienen wij trouw te blijven aan de oude spreuk : « *Pro clientibus saepe, pro lege, pro re publica semper* ».

Het is nochtans toegelaten vast te stellen met de Heer de Brabandere hoe de Balie met « een karakteristieke schuchterheid » de verwezenlijking inzielt van de specialisatie en de associatie.

Dient echter de reden hiervan niet gezocht, eerder dan in een houding van hartstochtelijk individualisme, in de onmogelijkheid waarin de gespecialiseerde advocaten zich bevinden aan hun cliënten en vooral aan hun mogelijke cliënten hun specialiteit bekend te maken ?

Dient ze ook niet vooral gezocht te worden in de commerciële methodes, — met al de hulpmiddelen der publiciteit en het najagen der zaken ten huize welke door deze methodes geboden worden —, waartoe al degenen hun toevlucht nemen die de voorrechten van de Balie uitoefenen zonder daartoe gemachtigd te zijn door de wet, vermits zij los staan van alle verplichtingen opgelegd door de tucht der Balie ?

Is het inderdaad niet stellig dat er aan de Balie vooraanstaande specialisten zijn, namelijk voor fiscaal recht en sociaal recht, — en ik denk hierbij vooral aan degenen onder hen die professoren, docenten of assistenten zijn in de rechtsfaculteiten van onze universiteiten —, welke er in slagen de zaken, die hun toevertrouwd worden, te behandelen zonder de hulp van medewerkers, terwijl er van de andere kant een reusachtige hoeveelheid zaakwaarnemers van allerlei slag bestaat die juridische, fiscale en sociale zaken in overvloed behandelen, en zelfs fiduciaire maatschappijen die een uitgebreid personeel bezigen en soms meerdere bijhuizen in het land hebben ?

Zou het niet behoren dat men in plaats van « karakteristieke schuchterheid » eerder zou dienen te gewagen van een « zozeer begrijpelijk scepticisme » ?

En wanneer dit zo is dienen er twee besluiten uit afgeleid te worden.

Het eerste besluit is, dat de Balie in een realistische geest de regelen van de beroepstucht opnieuw dient te onderzoeken, daar deze regelen tot grote schade van het algemeen belang, voor wiens juridische dienst de Balie bestaat, de verwezenlijking onmogelijk zouden maken van de nodige aanpassingen welke haar evolutie vereist, zoals specialisatie en associatie.

De suggestie uitgebracht door de Heer de Brabandere aan de advocaat, die gespecialiseerd is in een bepaalde tak van het recht, toe te laten zijn specialiteit aan te duiden door vermeldingen eventueel opgesteld en gecontroleerd door de Raad der Orde, is b.v. op geen enkele wijze onverenigbaar met de essentiële ideeën die ten grondslag liggen aan de tucht der Balie. Deze suggestie mag dus geenszins a priori verworpen worden zonder ernstig onderzoek.

Het tweede besluit bestaat er in dat het noodzakelijk blijkt dat er ten spoedigste een einde zou gesteld worden aan de ongeoorloofde en onwettige activiteit uitgeoefend op het domein van de juridische bijstand door al degenen welke niet daartoe door de wet gemachtigd zijn en dat ten slotte op werkelijke en doeltreffende wijze aan de Balie de exclusiviteit van haar bevoegdheden zou worden gewaarborgd.

En wanneer wij aldus een nieuwe reden vinden voor de noodzakelijkheid der restauratie van de Balie in de oorspronkelijke volstrektheid van haar bevoegdheden komen wij onmiddellijk tot het voorwerp van onze tegenwoordige bekommernissen.

Retroacten der voorgestelde hervormingen « de lege ferenda ».

Wanneer de noodzakelijkheid van de restauratie der Balie zich onafwijsbaar aandient, dienen wij op te merken dat wanneer het toegelaten is de gevaarlijke leemten van het wetsontwerp, waarover wij verslag uitbrengen, aan te klagen, er ook aanleiding bestaat zich over deze leemten te verbazen.

De vraag is inderdaad verre van nieuw en zij heeft aanleiding gegeven tot zoveel werken, verslagen, wenssen, voorontwerpen van wet en zelfs wetsontwerpen en wetsvoorstellen!

Het zou niet mogelijk zijn in het kader van dit verslag een uitvoerige en volledige inventaris van deze werken op te stellen; ik moet er mij toe beperken een onvolledige opsomming ten titel van voorbeeld te geven.

Periode vóór de oorlog 1914 - 1918.

Eerst en vooral dient, vóór de eerste wereldoorlog, het uitvaardigen in herinnering gebracht der wet van 30 Augustus 1913, waardoor het dragen van de titel van advocaat gereguleerd wordt en waardoor strafrechtelijke sancties worden voorzien voor het onwettig dragen van de titel van advocaat; deze wet was het gevolg van pogingen die reeds in deze periode gedaan werden om een einde te stellen aan de onwettige activiteit der zaakwaarnemers.

Maar het is niet voldoende het onwettig dragen van de titel van advocaat strafrechtelijk te sanctioneren, wanneer men niet tegelijkertijd de onwettige uitoefening der bevoegdheden van de Balie sanctioneert; het onvoldoende karakter van deze wet is klaarblijkelijk en de toekomst zou zulks spoedig aantonen. Weliswaar aarzelden te dien tijde de zaakwaarnemers zelfs niet zover te gaan zich de titel van advocaat aan te matigen.

Het probleem was in deze periode eveneens aan de dagorde in Frankrijk. Het lijkt mij interessant het voorontwerp van wet in herinnering te brengen voorgesteld door Mr Duveau, secretaris van de Orde der Advocaten der Balie te Parijs, aan het einde van een werk dat hij publiceerde in 1913 en dat getiteld was « Le titre d'avocat » (52).

« Art. 259 van het Strafwetboek wordt als volgt volledig: degene die zonder recht een titel, een universitaire graad zal hebben aangenomen, gewijzigd of vervormd, enz... »

« Art. 258 van het Strafwetboek wordt als volgt volledig: « par. 2: Degene die zonder recht in het publiek de titel zou aangenomen hebben overeenkomstig met een beroep, waarvan de wet de uitoefening reguleert of de tucht organiseert, ofwel deze titel aan een andere hoedanigheid zal hebben toegevoegd, — of zich zal hebben gemengd in handelingen, die aan dit beroep eigen zijn —, hetzij hij dit beroep niet moge uitoefenen, hetzij hij het niet uitoefent in de voorwaarden bepaald door de wet en de reglementen van algemene administratie, zal gestraft worden met een boete... »

Dit voorontwerp had de verdienste niet de leemten te bevatten van de Belgische wet van 18 Augustus 1913 en wij dienen vooral de uitdrukking te onthouden « of zich zal gemengd hebben in handelingen van dit beroep ».

Dit voorontwerp heeft eveneens de grote verdienste een sanctie in te lassen in het gemeen recht van het strafwetboek en een volstrekt algemeen karakter te dragen; het sanctioneert niet enkel de inmenging in

de handelingen van het beroep van advocaat in het bijzonder, maar van al de beroepen waarvan de reglementering door de wet het algemeen belang tot grondslag heeft. Het karakter van publieke orde der organisatie van deze beroepen wordt aldus duidelijk in het licht gesteld.

Periode tussen beide oorlogen.

Na de oorlog van 1914 - 1918 werd de inmenging in de handelingen afhangende van de uitoefening van het beroep van advocaat meer en meer algemeen.

De burelen der zaakwaarnemers kenden een geweldige uitbreiding en ondergingen een diepgaande wijziging (53). Een zeker aantal hunner vormden maatschappijen; zij bezaten een talrijk personeel en meerdere bijhuizen in het land en aldus zag men de fiduciaire maatschappijen geboren worden, waarvan de oudste, wanneer men haar eigen publiciteit mag geloven, opgericht werd in 1921 onder de vorm ener naamloze vennootschap.

Tijdens de periode tussen de twee oorlogen werden vele werken gewijd aan het vraagstuk en zij zouden waarschijnlijk geleid hebben tot het stemmen van een wet wanneer de oorlog van 1940 niet zou tussengekomen zijn.

Laten wij tussen de verschillende verslagen de volgende vermelden:

— Mr Gaston Collon. « La Crise au Barreau », verslag uitgebracht op het congres der Belgische Balie gehouden te Brussel op 5-7/7/1935 (54).

— Mr Henry Van Leynseele. « De Balie en de Crisis », verslag uitgebracht op het Congres der Belgische Balie gehouden te Brussel op 5-7/7/1935 (55).

— Mr Maurice Wille. « Agents d'affaires », verslag uitgebracht aan de Raad der Orde van Advocaten te Luik op 14/7/1936 (56). Dit verslag werd gevolgd door de Raad der Orde, waarvan wij het hiernavolgend uittreksel zijner beslissing mededelen:

« Aangezien het onaanvaardbaar is dat de Balie, die in het leven geroepen wordt om aan de sociale behoeften te beantwoorden, waarvan de leden onderworpen zijn aan strenge beroepsregels en onder toezicht vallen van de wettelijke overheden, naast zich organismen ziet tot stand komen of zaakwaarnemerijen, waarvan de vertegenwoordigers zonder enige controle voor dezelfde rechtsmachten kunnen toegelaten worden » (57).

— Mr Georges Linon. « Le problème des agences d'affaires », verslag uitgebracht op de algemene vergadering van het Verbond der Belgische Advocaten, gehouden te Verviers op 10/7/1937 (58).

— Mr Georges Linon. « Le chômage des intellectuels dans ses rapports avec la profession d'avocat », verslag uitgebracht op de algemene vergadering van het Verbond der Belgische Advocaten gehouden te Oudenaarde op 25/6/1938 (59).

— De Heer Stafhouder Demay. « Les agences d'affaires et le Barreau », verslag uitgebracht aan de Raad der Orde van Advocaten te Mons op 10/6/1938 (60).

— Mr Henri Botson. « Evolution du Barreau Contemporain ». Voordracht gehouden op 15/12/1938 voor de Conférence du Jeune Barreau te Brussel (61).

— Mr Henri Botson. « Le Barreau au point de vue de l'organisation professionnelle », verslag uitgebracht op de algemene vergadering van het Verbond der Belgische Advocaten gehouden te Luik op 24/6/1939 (62).

— Mr Emmanuel Thiebault. « Les Agences d'affaires et le monopole de la plaidoirie pour les avocats ». Verslag uitgebracht op de algemene vergadering van

het Verbond der Belgische Advocaten gehouden te Luik op 24/6/1939 ⁽⁶³⁾.

— Mr Emmanuel Thiebault. Verslag uitgebracht op de vergadering van de algemene raad van het Verbond der Belgische Advocaten op 16/3/1940 ⁽⁶⁴⁾.

Voorontwerpen van wet.

Vermelden wij de voorontwerpen van wet ingediend door :

— De Heer Stafhouder Demay (10/6/1938) ⁽⁶⁵⁾.

— Mr Pierre De Jardin (28/5/1939) ⁽⁶⁶⁾.

— Mr Emmanuel Thiebault (24/6/1939) ⁽⁶⁷⁾.

Wetsvoorstellen en wetsontwerpen.

— Wetsvoorstellen op de onwettige uitoefening van van het beroep van advocaat neergelegd op 6/6/1939 op het Bureel der Kamer van Volksvertegenwoordigers door de Heer Huart ⁽⁶⁸⁾.

— Wetsvoorstel waardoor de wet van 18/6/1869 op de rechterlijke inrichting wordt aangevuld, neergelegd op 17/6/1939 op het Bureel van de Senaat door de Heren Pholien, Rolin, De Clercq, Hanquet, Buisseret et Borginon ⁽⁶⁹⁾.

— Wetsontwerp betreffende de uitoefening van het beroep van advocaat, neergelegd op het Bureel van de Kamer van Volksvertegenwoordigers in naam der Regering door de Heer Minister van Justitie Soudan op 22/12/1939 ⁽⁷⁰⁾.

Periode na de oorlog 1940 - 1945.

— Voorontwerp van wet betreffende de uitoefening van het beroep van advocaat, opgesteld door het Verbond der Belgische Advocaten in 1951.

— Wetsontwerp betreffende de verschijning en de vertegenwoordiging der partijen in rechte en het recht tot consultatie, onderworpen in 1951 door de Heer Minister van Justitie aan de Raad van State, die het heeft teruggezonden met gunstig advies.

BESLUITEN.

Voorstellen de « lege ferenda ».

Voorontwerp van amendement.

De beschouwingen in rechte en in feite, welke ik hiervóór heb ontwikkeld, alsook de menigvuldige voorstellen de lege ferenda, die geformuleerd werden gedurende de twintig laatste jaren en die ik hiervóór in herinnering brengt, rechtvaardigen ten overvloede een voorontwerp van amendement strekkende, om aan de Balie, in het algemeen belang, de exclusiviteit toe te kennen van haar traditionele bevoegdheden, voorontwerp dat ik als besluit de eer heb U te onderwerpen.

Zijn tekst behoeft geen lang commentaar. Het voorgesteld amendement bepaalt in zijn art. 1 het beroep van advocaat en duidt er nauwkeurig de bevoegdheden van aan.

De meeste opstellers van de vroegere ontwerpen hebben dezelfde bezorgheid gehad, volkomen gerechtvaardigd door de van dag tot dag erger wordende miskenning van de bevoegdheden van de Balie en door de uitbreiding van de krenkingen van meest verscheidn aard, waarvan zij het voorwerp zijn; de strafrechtelijke en burgerlijke sancties, die in het amendement voorzien worden, ten einde de onwettige uitoefening van deze bevoegdheden te beteugelen, maken trouwens deze nauwkeurige aanduidingen onontbeerlijk.

Alinea 2 bepaalt op een algemene wijze het beroep van advocaat.

Alinea 3 somt, op niet limitatieve wijze, de traditionele bevoegdheden van de Balie op, alsook zekere handelingen welke in de praktijk aanleiding geven tot menigvuldige misbruiken, die ook waren aangeduid door de meeste opstellers van de vroegere voorstellen.

Alinea 4 bepaalt, op limitatieve wijze, de mogelijke afwijkingen. Deze voorzien in het 3° van littera a) heeft betrekking op de dokters in de rechten gehecht aan de dienst van betwiste zaken van administraties en ondernemingen.

De arbitrage — traditionele bevoegdheid van de Balie — heeft zich veralgemeend en draagt heden ten dage een stellig a-juridisch karakter. Er wordt voorzien in het amendement dat de functie van enige scheidsrechter of van voorzitter van een scheidsrechtelijk college enkel zal mogen uitgeoefend worden door advocaten; er wordt enkel een afwijking voorzien voor de functie van scheidsrechters-assessoren. Dit systeem is van aard voldoende te geven aan de behoeften van de praktijk door de arbitrage te omringen met de onontbeerlijke waarborgen.

Het amendement voorgesteld in paragraaf II heeft voor doel volledig titel III van het wetsontwerp, waarover wij verslag uitbrachten, te herzien.

Strafrechtelijke bepalingen.

De strafrechtelijke bepalingen voorzien in het voorgesteld artikel 66 zijn strenger dan degene die voorzien waren in de vroegere voorstellen. Het zijn deze neergeschreven in artikel 227 van het Strafwetboek, waardoor de inmenging in publieke, burgerlijke of militaire functies wordt beteugeld.

Wanneer de Balie organisch een privaot beroep uitmaakt, vervult zij functioneel een werkelijk publieke dienst :

Het is een beroep dat door de wet gereguleerd wordt met het doel het algemeen belang te dienen. Het komt er dan ook op aan de onwettige uitoefening der handelingen, die van het beroep van advocaat afhangen, te beteugelen met dezelfde straffen als degene die voorzien zijn voor de inmenging in publieke functies, zoals dit reeds in 1913 werd voorgesteld door Mr Dureau, secretaris der Orde van Advocaten der Balie te Parijs.

De opsomming der beteugelde feiten is geïnspirend door de vorige voorstellen.

Burgerlijke bepalingen.

De nietigheden voorzien in artikel 67 zijn het gevolg van het karakter van publieke orde van het beroep van advocaat en van de strafrechtelijke sancties die voorzien worden om er de onwettige uitoefening van te beteugelen.

Zij zijn meestal hernomen uit de vroegere voorstellen. Paragraaf 2 maakt geen dubbel gebruik uit met alinea 5 van paragraaf 1; deze laatste bedoelt de nietigheden waarmede van de beginne af behept zijn de maatschappijen die als voorwerp hebben een activiteit verboden door artikel 1 der wet, terwijl eerstbedoelde paragraaf betrekking heeft op maatschappijen die geen dusdanig sociaal doel nastreven, maar die toch een bedrijvigheid uitoefenen die verboden is door artikel 1 van de wet; voor dit geval was het nodig de mogelijkheid te voorzien de ontbinding van de maatschappij te vervolgen.

Artikel 68 reglementeert het afsluiten en het verwezenlijken van contracten van verhuring van diensten, toegelaten door artikel 1. Dit artikel strekt ertoe het sluiten van fictieve contracten te belemmeren die

zouden toegelaten hebben af te wijken van haar doel, dat in hoofdorde betrekking heeft op de dokters in de rechten werkzaam in diensten van betwiste zaken der administraties en der ondernemingen.

Artikel 69 is ontleend aan de vorige voorstellen. De vrees geen enkele vergoeding te ontvangen of degene die ontvangen werd te moeten terugbetalen, is een praktisch en doeltreffend middel om de onwettige uitoefening der handelingen, afhankelijk van het beroep van advocaat, te beletten, zoals dit voortreffelijk wordt beklemtoond door de auteurs van het wetsvoorstel neergelegd in de Senaat op 18-6-1939.

Verscheidene bepalingen.

De bepalingen der artikels 70, 71 en 72 zijn ontleend aan de vorige voorstellen.

Deze van artikel 73 strekt ertoe de arbitrage te omringen met de nodige waarborgen.

Afschaffende bepalingen.

De afschaffing vermeld in artikel 74 dringt zich op daar de wet een organisch karakter heeft.

* * *

De Balie is een van deze « sociale sectoren welke noch doordrongen noch bezielde zijn met de geest van winstbejag » nodig voor de reeglmatische werking van de maatschappij, waarvan François Perroux gewaagt.

Na de verschillende aantastingen, welke deze sociale sectoren kennen, te hebben aangeklaagd, als zovele schokken voor het leven der maatschappij zelve, voegt de Franse econoom er aan toe: « Er behoort bij de politieke leiders een zeldzame koelbloedigheid te bestaan wat betreft de diagnostiek en een uitzonderlijke energie in het toedienen van de therapeutiek opdat het kwaad bijtijds zou worden onderkend en bestreden ».

De wetsvoorstellen neergelegd in 1939 in de Kamer en in de Senaat, het wetsontwerp neergelegd in naam der Regering door de Minister van Justitie in 1939, alsook nadien het wetsontwerp in naam der Regering door de Minister van Justitie onderworpen aan de Raad van State, in 1951, getuigen voldoende van het feit dat onze publieke mandatarissen en onze Regering zich rekenschap hebben kunnen geven van de aanvallen waarvan de Balie het voorwerp is en van de noodzakelijkheid deze te bestrijden; zij hebben tevens aangetoond dat zij hierom ten eerste bezorgd zijn.

Wat ons betreft, het behoort ons hen voor te lichten en bij te staan in de volle maat van onze middelen bij de verwezenlijking van deze taak van algemeen belang.

Zouden wij beter kunnen doen, om inspiratie te vinden voor onze pogingen en om onze energie te stalen, dan bij de crisis, welke thans onze instelling doormaakt, ons deze te herinneren waarvan zij het voorwerp was in 1914 en ons te bezinnen over het schrijven dat op 4-12-1914 werd toegezonden door Stafhouder Theodor aan het Duits Algemeen Gouvernement.

Dit schrijven eindigde als volgt:

« ... Het zal een eeuwige eer zijn van de Belgische Balie en haar leden van bestaan, in de uitoefening van haar hoge zending enkel te gehoorzamen aan haar geweten, te spreken en te handelen zonder haat en zonder vrees en wat ook moge gebeuren « sans peur et sans reproche » te blijven.

» Het weze mij geoorloofd er aan toe te voegen dat de Balie geen administratief lichaam is. Zij is een

autonoom en vrij organisme. Geplaatst door de wet naast de magistratuur, om samen met haar het gemeenschappelijk werk der rechtsbedeling te verwezenlijken, beschermd door eeuwenoude tradities, kent zij noch voorgedij, noch controle van welke politieke macht ook. Zij regelt haar leven en haar activiteit zoals zij het nodig oordeelt; zij ontvangt noch bevelen noch aanwijzingen van wie ook.

» Deze volstreckte vrijheid is haar noodzakelijk niet in het belang van haar leden, maar in het belang van haar zending. Deze vrijheid heeft in haar schoot meer tucht ontwikkeld dan hoogmoed; zij heeft een aantal strenge regelen van eer en kiesheid in het leven geroepen, die enkel door een elite kunnen gedragen worden.

» Aan deze zending raken zou er op neerkomen te raken aan de gerechtigheid zelve, t.t.z. aan hetgeen de opperste vesting uitmaakt van ons nationaal leven.

» Aan het hoofd geplaatst van de Balie der Belgische hoofdstad door het vertrouwen mijner conhraters, zou ik aan mijn plichten tekort komen wanneer ik niet onze prerogatieven, die bedreigd worden, zou opeisen, ten opzichte van een vreemde macht met dezelfde eerbiedige vrijheid als ik zulks zou doen wanneer ik mij zou bevinden tegenover een doorluchtige Belg.»

(41) Men weet inderdaad dat de Balie in feite ophield te bestaan door eigen initiatief, vooraleer de decreten van 2 en 12-9-1790 de Orde ophieven.

(42) Het zou de heropstanding zijn der « avocats du Marais ».

(43) Zie: Het enkwest gehouden door de Jeune Barreau te Luik onder voorzitterschap van Mr Marcel Lonheux betreffende de materiële toestand van de jonge advocaten. Voeg hieraan toe de welkomsrede gericht tot de stagisten door de Heer Stafhouder Devèze in 1937. J.T. 1937, kol. 595.

(44) Deze onrechtmatigheid — namelijk de nietigheid der fiduciaire maatschappijen die als sociaal voorwerp hebben de handelingen van juridische bijstand — is stellig en van publieke orde. Zie Verbr. 11 Febr. 1920 en de besluiten van Advocaat generaal Destoop. Elke moeilijkheid zou opgeheven zijn wanneer men strafrechtelijk de onwettige uitoefening der bevoegdheden afhingende van het beroep van advocaat zou sanctioneren. Zie infra ons voorontwerp van amendement.

(45) François Perroux. Le Capitalisme. Parijs, Presses universitaires de France, p. 105.

(46) A. Janssens-Brigode. L'Industrie et le Barreau. J.T. 1953, p. 379.

(47) Industrie, Mei 1952.

(48) De uitdrukking is van de Heer René Tahon, Procureur Generaal bij het Hof van Beroep te Luik, in zijn rede « Propos sur la législation professionnelle et réglementaire au point de vue pénal », uitgesproken op de plechtige openingszitting van 15-9-1952 (p. 8), rede welke men trouwens met de grootste belangstelling zal willen herlezen.

(49) Payen. Le Barreau. Parijs. Grasset p. 67.

(50) Zie Supra.

(51) Appleton. Traité de la Profession d'Avocat. Parijs, Dalloz. Voorwoord p. 8 en 9.

(52) Zie J.T. 1913, kol. 817 en 819.

(53) Zie Thiebaut. Les agences d'affaires et le monopole de la plaidoiries pour les avocats; J.T. 1939, kol. 395.

(54) J.T. 1935.

(55) J.T. 1935.

(56) La Tradition de Liège, p. 158.

(57) La Tradition de Liège, p. 163.

(58) J.T. 1937, kol. 448.

(59) J.T. 1938, kol. 459.

(60) J.T. 1938, kol. 521.

(61) J.T. 1938, kol. 769.

(62) J.T. 1939, kol. 389.

(63) J.T. 1939, kol. 393.

(64) Onuitgegeven.

(65) J.T. 1938, kol. 521.

(66) J.T. kol. 366.

(67) J.T. 1939, kol. 399.

(68) Parlementaire Bescheiden — Kamer van Volksvertegenwoordigers — buitengewone zitting 1939, Nr 79.

(69) Parlementaire Bescheiden van de Senaat, buitengewone zitting 1939, Nr 89. Men zal vaststellen dat dit wetsvoorstel tegengetekend is door parlementairen behorende tot de verschillende partijen.

(70) Parlementaire Bescheiden, Kamer van Volksvertegenwoordigers, zitting 1939-1940, Nr 78.

BIJVOEGSEL

VOORONTWERP VAN AMENDEMENT AAN HET WETSONTWERP BETREFFENDE DE
UITOEFENING VAN HET BEROEP VAN ADVOCaat

Tekst.

Art. 1 opstellen als volgt :

« Niemand mag het beroep van advocaat uitoefenen, tenzij hij Belg weze, drager van het diploma van dokter in de rechten, de eed hebbe afgelegd en ingeschreven weze hetzij op een tabel der orde of op een lijst van stagiaires. Tot de uitoefening van het beroep van advocaat behoort de juridische bijstand onder al zijn vormen, van welke aard ook, en ten welken titel ook verstrekt, al of niet in betwiste zaken.

» Behoren namelijk tot de handelingen die afhangen van het beroep van advocaat :

- de raadgeving ;
- de consultatie ;
- het uitwerken en opstellen van overeenkomsten en andere juridische akten ;
- het innen van schuldvorderingen en van alle hoegenaamde vergoedingen, ook deze toekomende aan personen die schade geleden hebben tengevolge van een ongeval of aan hun rechthebbenden ;
- de verzoening ;
- het pleidooi, alsook de verdediging van alle rechtsbelangen en de bijstand vóór alle rechtsmachten, in welke aanleg en van welke aard ook, zo gewone als buitengewone, administratieve of scheidsrechterlijke ;
- de vertegenwoordiging der partijen voor de rechtsmachten in elke aanleg en van welke aard ook ;
- het mandaat ad litem ;
- de arbitrage.

» In afwijking van het verbod voorzien in alinea 1 zijn nochtans gemachtigd :

- a) raadgevingen en consultaties te verstrekken, overeenkomsten uit te werken en op te stellen :
 - 1) de professoren of docenten in de rechten aan de universitaire faculteiten ;
 - 2) de notarissen en de pleitbezorgers in de aanlegenheden die deel uitmaken van hun ministerie ;
 - 3) enkel wat betreft de strikt professionele behoeften van hun werkgevers, de dokters in de rechten, op blijvende wijze aangeworven ingevolge een contract van verhuring van diensten door één enkele werkgever, aan dewelke zij gehouden zijn uitsluitend al hun activiteit voor te behouden en wanneer zij zulks in werkelijkheid ook doen.
- b) de partijen in rechte te vertegenwoordigen : de pleitbezorgers in de gevallen waarbij hun ministerie, hetzij door de wet ofwel op facultatieve wijze vereist is ;
- c) de functie te vervullen van scheidsrechters-assessoren in een scheidsrechterlijk college : de personen welke te dien einde kunnen gekozen worden ingevolge de bepalingen van het Wetboek van burgerlijke Rechtspleging betreffende de arbitrage.

* * *

Titel III opstellen als volgt :

Titel III.

Strafrechtelijke sancties.

Art. 65. — Al wie zich publiek de titel van advo-

caat zal hebben aangematigd zonder ingeschreven te zijn op de tabel der orde of op een lijst van stagiaires, of de titel van ere-advocaat, zonder te beschikken over de machtiging voorzien in art. 10, zal gestraft worden met een boete van 200 tot 1.000 fr.

Art. 66. — Zal gestraft worden met een gevangenisstraf van 1 maand tot 2 jaar :

- 1) al wie zonder recht, zelfs ten kostelozen titel een handeling zal verricht hebben behorende tot het beroep van advocaat of zich op rechtstreekse of onrechtstreekse wijze daarin zal gemengd hebben hetzij door hemzelf, hetzij door tussenpersoon, door mandataris of door een persoon in zijn dienst, hetzij als tussenpersoon of als mandataris of als zijnde in dienst van een derde, hetzij door middel van een daartoe strekkende organisatie, hetzij door middel van een overeenkomst of een clause, nietig verklaard door art. 67, hetzij op welke andere wijze ook ;
- 2) al wie met het doel beoogd in het 1° een welkdanig publicitair middel zal aangewend hebben ;
- 3) al wie hetzij als werkgever, hetzij als werknemer een overeenkomst van verhuring van diensten zal hebben gesloten, die nietig is ingevolge art. 68, of dergelijke overeenkomst zal hebben verbroken zonder zich te hebben gedragen naar de bepalingen voorzien in hetzelfde artikel ;
- 4) al wie zal gepoogd hebben een van de delicten te begaan voorzien in tegenwoordig artikel.

* * *

Burgerlijke bepalingen.

Art. 67 § 1. — Zijn nietig en van gener waarde :

— Alle overeenkomsten en clauses die rechtstreeks of onrechtstreeks, ten principalen of ten bijkomstigen titel, tot voorwerp hebben, ertoe strekken, of als uitwerking hebben het verrichten van een daad die behoort tot het beroep van advocaat door een persoon welke daartoe niet gerechtigd is door art. 1 van tegenwoordige wet.

— Alle overeenkomsten en clauses rechtstreeks of onrechtstreeks, ten principalen of ten bijkomstigen titel, gesloten met het oog op de juridische bijstand van welke aard hij ook weze, onder welke vorm het ook weze en ten welken titel ook, in strijd met het verbod voorzien in art. 1 van tegenwoordige wet.

— Alle overeenkomsten en clauses door dewelke hetzij rechtstreeks, hetzij onrechtstreeks, ten principalen of ten bijkomstigen titel, een der partijen zich verbindt op haar kosten en voor rekening van de andere partij welkdanig geding te vervolgen of de verdediging van welkdanig rechten of belangen voor te brengen voor welke rechtsmacht en in welke aanleg ook.

— Alle overeenkomsten en clauses door dewelke een der partijen zich verbindt rechtstreeks of onrechtstreeks, ten principalen of ten bijkomstigen titel, te betalen ter ontlasting van de andere partij de gerechtskosten of de buitengewone kosten van gedingen of vorderingen vóór alle rechtsmachten en in welke aanleg ook, welke deze partij zou kunnen inleiden of vorderen.

— Alle maatschappijen of verenigingen, er in begrepen de verenigingen zonder winst oogmerk en de

beroepsverenigingen, die als voorwerp hebben rechtstreeks of onrechtstreeks, ten principalen of ten bijkomstigen titel, een handeling te stellen verboden door de bepalingen van art. 1 der tegenwoordige wet.

§ 2. — Kunnen ontbonden worden alle maatschappijen of verenigingen, er in begrepen de verenigingen zonder winstoogmerk en de beroepsverenigingen, die rechtstreeks of onrechtstreeks, ten principalen of ten bijkomstigen titel, een activiteit uitoefenen verboden door de bepalingen van art. 1 van tegenwoordige wet.

Art. 68. — Op straffe van nietigheid en op straffe geen enkel gevolg te kunnen teweegbrengen zullen de overeenkomsten betreffende de verhuur van diensten toegelaten ingevolge art. 1

- a) schriftelijk dienen opgesteld te worden ;
- b) enkel mogen gesloten worden voor de duurtijd van minimum twee jaar ;
- c) de vermelding bevatten dat de werknemer uitsluitend al zijn tijd en heel zijn activiteit aan zijn werkgever zal moeten wijden ;
- d) gehomologeerd moeten worden door de Voorzitter der Rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van de huurder van diensten, op vordering van de Procureur des Konings, na advies van de Raad der Orde van advocaten.

— Op straffe van nietigheid en op straffe geen enkel gevolg te kunnen teweegbrengen zal de ontbinding der overeenkomsten, beoogd in de vorige alinea, enkel kunnen gebeuren door verklaring van de Voorzitter der Burgerlijke rechtbank van eerste aanleg van de plaats waar de overeenkomst zal zijn gehomologeerd geworden.

Art. 69. — De vergoeding der handelingen verricht in strijd met de bepalingen der tegenwoordige wet, onder welke vorm of op welke wijze ook, alsook de opvordering van welkdanige voordelen, die hun oorsprong vinden in dergelijke handelingen, kunnen niet het voorwerp uitmaken van een rechtsoverdracht.

Deze exceptie zal ambtshalve door de rechter worden opgeworpen.

De bedoelde vergoedingen en voordelen zullen kun-

nen teruggevorderd worden ten laste van degene die ze zullen ontvangen hebben.

* * *

Verscheidene bepalingen.

Art. 70. — Het hoofd der Orde van Advocaten bij het Hof van Beroep of bij de Rechtbank van Eerste Aanleg in het gebied, waarin de strafbare daad zal hebben plaats gehad, is gerechtigd op te treden in naam van de Orde der Advocaten bij rechtstreekse dagvaarding of door middel van de aanstelling als burgerlijke partij.

Art. 71. — Het Openbaar Ministerie en de belanghebbende overheden zijn gerechtigd samen of afzonderlijk, door hoofdeis of incidentele eis, de nietigheid te vervolgen van de overtredingen, clausules, maatschappijen en verenigingen bedoeld in artt. 67 en 68.

Art. 72. — Het is verboden aan alle ministeriële ambtenaren op straf van schorsing, welke de drie maanden niet zal mogen te boven gaan, en van afstelling, in geval van herhaling, welkdanige daad van hun ministerie te stellen wanneer zij er niet toe gevorderd worden door de partij zelf of door een advocaat.

Art. 73. — Artikel 1005 van het Wetboek van burgerlijke rechtspleging wordt als volgt volledig :

« Niemand mag aangeduid worden als enige scheidsrechter of als voorzitter van een scheidsrechtelijk college, in geval er meerdere scheidsrechters zijn, wanneer hij niet ingeschreven is op de tabel der Orde van Advocaten.

« Mogen niet aangeduid worden als scheidsrechters-assessoren de personen, die vervallen verklaard werden van hun burgerlijke en politieke rechten, die in staat van faillissement verklaard werden en de personen die veroordeeld werden tot een vrijheidsstraf, zelfs voorwaardelijk, in de voorwaarden en voor de strafbare daden vermeld in artt. 1 en 3 van het K.B. N° 22 van 24 October 1934.

* * *

Afschaffende bepalingen.

Art. 74. — Alle bepalingen strijdig met tegenwoordige wet zijn afgeschaft.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 4 December 1954.

Voorzitter-Verslaggever : M. Vandermersch.
Procureur-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.
Advocaten : Mrs Simont en Van Leynseele.

Kleine nalatenschappen. — Recht tot overneming volgens schatting van de goederen, behorend tot de nalatenschap van de eerstoverleden echtgenoot of tot de door zijn overlijden ontbonden huwelijksgemeenschap. — Dat recht volgt uit de onverdeelde mede-eigendom van de belanghebbenden en ontstaat terzelfdertijd als de onverdeelde bij het openvallen van de nalatenschap van de overlevende. — Tot de goederen behorende hofstede eigen goed van de vader.

Het recht tot overneming volgens schatting van de goederen, behorend tot de nalatenschap van een eerstoverleden echtgenoot of van de door zijn overlijden ontbonden huwelijksgemeenschap, welk recht in afwijking van de regelen van het B.W. betreffende de verdeling bij artikel 4 van de wet van 16 Mei 1900 aan de erfgenamen in de rechte lijn van de overleden echtgenoot en aan de overlevende echtgenoot, mede-eigenaar, wordt toegekend met de bedoeling het onverdeelde behoud van het familie-landbouwbedrijf te verzekeren, is een bijzondere wijze van uitoefening van het in artikel 815 B.W. neergelegde recht om uit onverdeelde te treden.

Het recht van overneming volgt dus uit de onverdeelde mede-eigendom der belanghebbenden en ontstaat terzelfdertijd als de onverdeelde bij het openvallen van de nalatenschap van de overledene. Zelfs in de onderstelling dat ten gevolge van het

afsterven van de overlevende echtgenoot een nieuwe onverdeeldheid zou ontstaan, welke insgelijks aanleiding zou kunnen geven tot het bij de wet van 16 Mei 1900 geregelde recht van overneming, indien het kadastrale inkomen der onverdeelde goederen het door de op de dag van dit overlijden in werking zijnde wet bepaalde bedrag niet overschrijdt, zou niettemin daartoe vereist zijn, dat de overledene echtgenoot mede-eigenaar was van het woonhuis, hetwelk een wezenlijk bestanddeel van het landbouwbedrijf is, waarvan het behoud door de wet wordt bevorderd. Indien de overlevende echtgenoot niet mede-eigenaar was van dat woonhuis, kan dit geen deel van zijn nalatenschap uitmaken en kan zijn overlijden geen aanleiding geven tot het recht van overneming.

Bruier-De Smeth en Heuchamps t/
Bruier-De Smeth en cs.

Gelet op het bestreden bevel, door de Vrederechter van het kanton Halle gegeven op 7 Januari 1952, en op het bestreden vonnis, door dezelfde Vrederechter gewezen op 5 Maart 1952;

Over de twee eerste middelen :

Het eerste : schending van de artikelen 1, in het bijzonder van het eerste lid; 4, in het bijzonder van het eerste lid, van de wet van 16 Mei 1900, waarbij wijzigingen worden gebracht in de erfregeling van de kleine nalatenschappen, voor zoveel nodig van art. 2 van de wet van 23 Juni 1924, houdende wijziging van voormelde wet van 16 Mei 1900, van het enig artikel van de wet van 23 April 1935, houdende wijziging van artikel 1 van meergenoemde wet van 16 Mei 1900, en van artikel 97 van de Grondwet;

doordat het bestreden vonnis van 5 Maart 1952 beslist dat, wanneer goederen behoren enerzijds tot de nalatenschap van een vooroverleden echtgenoot, welke onverdeeld is gebleven na de verkrijging door de overlevende echtgenoot en de kinderen, en anderzijds tot de nalatenschap van de overlevende echtgenoot, men zich, om te bepalen of de erfregeling van de kleine nalatenschap van toepassing is, moet gedragen aan het kadastraal inkomen der goederen, zoals dit is vastgesteld, niet op het ogenblik van het overlijden van de eerststervende echtgenoot, ten deze op 30 Juni 1924, doch op het ogenblik van het overlijden van de overlevende echtgenoot, ten deze op 4 Mei 1951, en dat, daar het kadastraal inkomen der bedoelde goederen op deze laatste datum niet 4.200 fr. overtreft, verweerder Adolf Bruier-De Smeth gerechtigd was de bij artikel 4 van voormelde wet van 16 Mei 1900 voorziene overneming aan te vragen;

zulks terwijl krachtens deze bepaling op de dag van het overlijden van de eerststervende echtgenoot het recht tot overneming ten behoeve van de erfgenamen in de rechte lijn en van de overlevende echtgenoot, zo hij mede-eigenaar is, ontstaat en men zich dienvolgens ook aan het maximum-kadastraal inkomen volgens de op dat ogenblik van kracht zijnde wetgeving moet gedragen om te bepalen of de erfregeling van de kleine nalatenschappen van toepassing is; dat ten deze de rechter over de grond bijgevolg moest nagaan of het kadastraal inkomen van de bedoelde goederen op 30 Juni 1924 de bij artikel 1 van de wet van 16 Mei 1900 bepaalde waarde van 300 fr. of althans de bij artikel 2 van de wet van 23 Juni 1924 bepaalde waarde van 600 fr. al dan niet overtreft;

het tweede : schending van de artikelen 1, in het bijzonder eerste lid; 4, in het bijzonder eerste lid, van de wet van 16 Mei 1900, waarbij wijzigingen gebracht worden in de erfregeling van de kleine nalatenschap-

pen, voor zoveel als nodig van artikel 2 der wet van 23 Juni 1924, houdende wijziging van voormelde wet van 16 Mei 1900, van het enig artikel der wet van 23 April 1935, houdende wijziging van artikel 1 van meergenoemde wet van 16 Mei 1900, 97 van de Grondwet;

doordat het bestreden bevelschrift van 7 Januari 1952, dat naar artikel 1 der wet van 16 Mei 1900 verwijst, een deskundige belast met de schatting van de bedoelde goederen, zonder na te gaan of de erfregeling van de kleine nalatenschappen op die goederen werkelijk toepasselijk was, gezien het kadastraal inkomen der goederen op de dag van het openvallen der nalatenschap van de eerststervende van de vader en de moeder der partijen, waaruit volgt dat het bestreden bevelschrift niet naar de eis der wet met redenen omkleed is (schending van artikel 97 van de Grondwet);

en doordat in elk geval, de rechter over de grond de regel heeft overtreden, volgens dewelke men zich aan het kadastraal inkomen der goederen, dat van kracht is op het ogenblik van het openvallen der nalatenschap van de eerststervende der echtgenoten-mede-eigenaars, moet gedragen om te bepalen of de erfregeling van de kleine nalatenschappen van toepassing is (schending van de hierboven bedoelde teksten, uitgezonderd artikel 97 van de Grondwet);

Overwegende dat het recht tot overneming naar schatting van de goederen, behorend tot de nalatenschap van een eerststervende echtgenoot of tot de door zijn overlijden ontbonden huwgemeenschap, welk recht in afwijking van de regelen van het Burgerlijk Wetboek, betreffende de verdeling, en met de bedoeling het onverdeeld behoud van het familie-landbouwbedrijf te verzekeren, bij artikel 4 van de wet van 16 Mei 1900 aan de erfgenamen in rechte lijn van de overleden echtgenoot en aan de overlevende echtgenoot, mede-eigenaar, wordt toegekend, een bijzondere uitoefeningswijze van het door artikel 815 van het Burgerlijk Wetboek gehuldigde recht om uit onverdeeldheid te treden, uitmaakt, dat het recht tot overneming volgt uit het recht van mede-eigendom der belanghebbenden, en het terzelfdertijd als de onverdeeldheid bij het openvallen van de nalatenschap van de overledene ontstaat;

Overwegende dat, zelfs in de onderstelling dat ten gevolge van het afsterven van de overlevende echtgenoot een nieuwe onverdeeldheid zou ontstaan, welke insgelijks aanleiding geven zou tot het bij de wet van 16 Mei 1900 voorziene recht tot overneming, wanneer het kadastraal inkomen der onverdeelde goederen het bedrag, bepaald door de op de dag van dit overlijden in werking zijnde wet, niet overschrijdt, dan niettemin daartoe vereist zijn zou dat de overlevende echtgenoot mede-eigenaar was van het woonhuis, dat het wezenlijk bestanddeel van het landbouwbedrijf uitmaakt, waarvan het behoud door de wet wordt bevorderd; dat, indien hij geen mede-eigenaar er van was, dit woonhuis geen deel van zijn nalatenschap kan uitmaken en zijn overlijden geen aanleiding kan geven tot voormeld recht tot overneming;

Overwegende dat tot staving van de beslissingen, welke de vordering inwilligen, waarbij verweerder Adolf Bruier-De Smeth, ten gevolge van het openvallen van de nalatenschap zijner laatstoverleden moeder, de overneming naar schatting aanvroeg van het landbouwbedrijf, behorend tot de nalatenschappen zijner ouders, begrijpend een hofstede, gronden, stofferende huisraad, landbouwmaterieel en beesten, de rechter over de grond zich er toe beperkt te verklaren dat de nalatenschap van de eerstoverleden vader in onverdeeldheid is gebleven na overgegaan te

zijn op de weduwe en de kinderen, doch tevens anderzijds vaststelt dat van deze goederen de hofstede eigen goed van de vader was;

Overwegende dat deze redenen dubbelzinnig zijn; dat zij de vraag onzeker laten of de rechter heeft willen in rechte beslissen, dat in strijd met de bepalingen van artikel 4 van de wet van 16 Mei 1900 deze wet toepasselijk was op de nalatenschap van de laatstoverleden moeder, ofschoon de hofstede, hetzij het woonhuis, eigen goed van de eerstoverleden vader was en geen deel van de nalatenschap der moeder uitmaakte, ofwel of hij in feite heeft willen vaststellen dat de moeder in de nalatenschap van de vader een recht van eigendom of van mede-eigendom op de hofstede zelf had verworven en de hofstede om die reden deel uitmaakte van haar nalatenschap;

Overwegende dat voormelde redenen dienvolgens de beslissingen van de bestreden uitspraken niet kunnen rechtvaardigen, waarbij ten gevolge van het openvallen van de nalatenschap van de laatstoverleden moeder en met inachtneming van het bedrag van het kadastraal inkomen, bepaald door de toen van kracht zijnde wet aan verweerder Adolf Bruier-De Smeth een recht op overneming naar schatting van de bij zijn verzoek vermelde goederen wordt toegekend;

Om die redenen,

Verbreekt de bestreden beslissingen;

Beveelt dat melding van dit arrest zal worden gemaakt op de kant van de vernietigde beslissingen; Veroordeelt verweerder tot de kosten;

Verwijst de zaak naar de Vrederechter van het kanton Asse.

HOF VAN VERBREKING

Vacantiekamer. — 29 Juli 1954.

Eerste Voorzitter: M. Louveaux.

Raadsheer-Verslaggever: M. De Bersaques.

Procureur-Generaal: M. Hayoit de Termcourt.

Strafvordering. — Wanneer na buitenvervolginstelling van de verdachte de rechtsmacht van onderzoek geoordeeld heeft dat nieuwe bezwaren zijn gerezen en verdachte dientengevolge naar de rechtsprekende rechter heeft verwezen, is deze niet bevoegd te beoordelen of de gerezen bezwaren werkelijk nieuw waren.

Uit de artikelen 246 en 248 van het Wetboek van Strafvordering blijkt, dat de Raadkamer of de Kamer van Inbeschuldigingstelling, welke een beslissing van buitenvervolginstelling gewezen hebben wegens afwezigheid van bezwaren of ontoereikendheid daarvan, alleen de macht bezitten om naderhand vast te stellen dat nieuwe bezwaren gerezen zijn welke de heropening van het onderzoek en de verwijzing van verdachte naar de rechtsprekende rechter rechtvaardigen; de aldus gewezen beslissing van verwijzing kan enkel door het Hof van Verbreking worden vernietigd.

De Correctionele Rechtbank en het Hof van Beroep, welke de macht niet hebben de door de rechtsmacht van onderzoek gewezen beslissing te vernietigen of te wijzigen, doch door deze gebonden zijn, behalve wat het onderzoek van hun bevoegdheid betreft, kunnen niet tot taak hebben te onderzoeken of te beoordelen, of door de rechtsmacht van onderzoek als nieuw beschouwde bezwaren, dit werkelijk

zijn en dienvolgens de heropening van het onderzoek en de verwijzing naar het rechtsprekend college rechtvaardigen.

O. M. en Dieudonné, b.p. t/ Schille en Sempo.

Gelet op het bestreden arrest, de 3e Maart 1954 door het Hof van Beroep te Luik gewezen;

Overwegende dat de voorzieningen samenhangend zijn;

I. Over de voorziening van de Procureur-generaal bij het Hof van Beroep te Luik:

Over het middel: schending van de artikelen 128, 130, 135, 146 van het Wetboek van Strafvordering,

doordat, door zich de macht toe te kennen na te gaan, of de nieuwe bestanddelen, welke het op 12 Januari 1952 gesloten onderzoek toegelaten hebben, te heropenen, werkelijk nieuwe bezwaren uitmaakten, en door aldus de beschikking van de Raadkamer der Rechtbank van eerste aanleg te Luik, dd. 22 Juli 1953 af te keuren, welke het bestaan van nieuwe bezwaren had vastgesteld, het bestreden arrest inbreuk heeft gemaakt op de opdracht van de onderzoekende rechtsmacht en, dienvolgens, als rechtsmacht van wijzen een machtsverdrrijving heeft gepleegd;

Overwegende dat uit de artikelen 246 en 248 van het Wetboek van Strafvordering blijkt dat de Raadkamer of de Kamer van Inbeschuldigingstelling, welke een beslissing van buitenvervolginstelling gewezen hebben uit hoofde van het gebrek aan bezwaren of de ontoereikendheid ervan, alleen de macht bezitten om naderhand vast te stellen of nieuwe bezwaren opgerezen zijn, welke de heropening van het onderzoek en de verwijzing van beklaagde naar de rechtsmacht van wijzen rechtvaardigen; dat de beslissing van verwijzing, alzo geveld, enkel door het Hof van Verbreking kan vernietigd worden;

Overwegende dat de Correctionele Rechtbank en het Hof van Beroep de macht niet hebbend de door de onderzoekende rechtsmacht gewezen beslissing te vernietigen of te wijzigen, doch door deze gebonden zijnde, behalve wat het onderzoek van hun bevoegdheid betreft, niet als opdracht hebben te onderzoeken of te beoordelen of bezwaren door de rechtsmacht van onderzoek als nieuw erkend, werkelijk dit karakter hebben en, dienvolgens, de heropening van het onderzoek en een verwijzing naar het rechtsprekend college rechtvaardigen;

Overwegende dat het bestreden arrest in zijn beschikkend gedeelte zegt «dat de bezwaren die aan de Raadkamer nieuw schenen in werkelijkheid slechts de overneming zijn van de vorige bezwaren na de buitenvervolginstelling van 12 Januari 1952 niet konden rechtvaardigen, ontslaat dienvolgens beklaagden van de vervolgingen»;

Dat, door de beklaagden van de vervolgingen te ontslaan om reden dat de hervatting ervan niet gerechtvaardigd was, de bezwaren, door de Raadkamer als nieuw omschreven, dit karakter niet hebbend, volgens de beoordeling van het Hof van Beroep, het bestreden arrest de in het middel bedoelde wetsbepalingen geschonden heeft;

II. Over de voorziening van de burgerlijke partij Dieudonné Adolphe:

Overwegende dat het eerste middel, hetzelfde is als dit tot staving van de voorziening van het Openbaar Ministerie voorgesteld;

Dat, om de hierboven aangehaalde redenen, het dient aangenomen;

Overwegende dat het van alle belang ontbloomt

is de andere tot staving van de voorzieningen aan-
gevoerde middelen te beantwoorden;

Om die redenen,

Voegt de voorzieningen samen;
Verbreekt het bestreden arrest;
Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal
worden gemaakt op de kant van de vernietigde be-
slissing;
Veroordeelt verweerders tot de kosten;
Verwijst de zaak naar het Hof van Beroep te Brussel.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 13 December 1954.

Voorzitter : M. Vranckx.
Raadsheren : M.M. Mast en Buch.
Substituut : M. H. De Pover.
Advocaten : Mrs Maris en Koninckx.

Gemeente. — Alleen de burgemeester, niet het college van burgemeester en schepenen, is bevoegd tot het verbieden van het verstrekken van dranken krachtens artikel 11 van het wetsbesluit van 14 November 1939.

Een verbod om dranken te verstrekken als bedoeld in artikel 11 van het wetsbesluit van 14 November 1939, betreffende de beteugeling van de dronkenschap, kan alleen worden gedaan door de burgemeester, niet door het college van burgemeester en schepenen.

Krachtens artikel 90, laatste lid, Gemeentewet, is immers de burgemeester belast met de uitvoering van de wetten en besluiten van algemeen bestuur, tenzij die uitdrukkelijk is opgedragen aan het college van burgemeester en schepenen of aan de gemeenteraad; de burgemeester is in het bijzonder belast met de uitvoering van de politiewetten en politie-verordeningen. Daaruit volgt dat het college van burgemeester en schepenen enige bevoegdheid tot uitvoering van het wetsbesluit van 14 November 1939 enkel zou kunnen gronden op een wetsbepaling; een zodanige wetsbepaling ontbreekt echter ten enenmale.

Het onderhavige verbod van het college van burgemeester en schepenen moet derhalve worden vernietigd.

Hendrickx en Wouters t/ Gemeente Lommel.

Overwegende dat het beroep strekt tot vernietiging van de beslissingen van het college van burgemeester en schepenen van Lommel, dd. 22 December 1953 en 29 December 1953, waarbij aan verzoekers wordt verboden, voor de duur van twee jaar vanaf 22 December 1953, in hun inrichting te Lommel, Statiestraat 35, spijzen of dranken te verkopen of te schenken;

Overwegende dat op 11 December 1953 de politie van de gemeente Lommel een proces-verbaal opmaakte ten laste van de verzoekers, o.a. om een gedeelte van hun woning te hebben vrijgegeven voor ontucht of prostitutie en onrechtstreeks voordeel te hebben getrokken uit de losbandigheid die er plaats greep; dat het college van burgemeester en schepenen bij beslissing van 22 December 1953, aan verzoekers verbod oplegde, voor een periode van twee jaar, vanaf 22 December 1953, in hun huis spijzen of dranken te

verkopen of te schenken; dat de raadsman van verzoekers, bij brief van 24 December 1953, gericht aan het college van burgemeester en schepenen, inriep dat de Procureur des Konings aan bovenvermeld proces-verbaal geen gevolg had gegeven en vroeg dat het college van burgemeester en schepenen zijn beslissing van 22 December 1953 zou herzien; dat het college van burgemeester en schepenen bij beslissing van 29 December 1953 zijn beslissing van 22 December bevestigde;

Overwegende dat de bestreden beslissingen werden genomen op grond van artikel 11 van de besluitwet van 14 November 1939 op de dronkenschap; dat het derde lid van artikel 11 dezer besluitwet luidt :

« De gemeentebesturen mogen elke verkoop van drank verbieden in de huizen bewoond :

1) door één of meer personen die zich kennelijk aan ontucht overleveren;

2) door één of meer personen die veroordeeld werden voor een van de bij de artikelen 397 tot 382 van het Wetboek van Strafrecht omschreven misdrijven of om een inrichting van geheime prostitutie gehouden te hebben. Dat verbod zal, na twee jaar, zijn uitwerking verliezen, indien het niet hernieuwd wordt »;

Overwegende dat het laatste lid van artikel 90 van de gemeentewet bepaalt, dat de burgemeester belast is met de uitvoering van de wetten en van de besluiten van het algemeen bestuur, tenzij die uitdrukkelijk is opgedragen aan het college van burgemeester en schepenen of aan de gemeenteraad, en dat hij in het bijzonder belast is met de uitvoering van de politiewetten en politieverordeningen; dat daaruit volgt dat het college van burgemeester en schepenen een bevoegdheid, in verband met de uitvoering van de besluitwet van 14 November 1939, enkel zou kunnen gronden op een wetsbepaling; dat zulke wetsbepaling ter zake niet voorhanden is en het college van burgemeester en schepenen ter zake een bevoegdheid tot zich heeft getrokken, die de burgemeester toekomt en dat het derhalve zijn macht heeft overschreden;

Overwegende dat dit middel ambtshalve dient te worden opgeworpen;

Besluit :

Artikel 1. — De beslissingen van 22 December 1953 en 28 December 1953 van het college van burgemeester en schepenen der gemeente Lommel zijn vernietigd;

Artikel 2. — De betaling van het recht van 1.500 fr., wegens kosten, valt ten laste van de tegenpartij.

NOOT : Men vergelijke in dezelfde zin het vonnis van de Rechtbank te Hasselt, dd. 7 December 1954, in dit nummer opgenomen.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

HOF VAN BEROEP TE LUIK

5e Kamer. — 14 Januari 1955.

Voorzitter : M. Elens.

Raadsheren : M.M. Ulrix en Van Hamont.

Advocaten : Mrs Sas en W. Van Hille.

Pensioen en epuratie. — Het recht op pensioen gaat niet verloren door een veroordeling wegens « incivismisme » en verval van rechten dientengevolge. — Sedert 1867 bestaan geen ontorende straffen meer.

Onjuist is de stelling, dat iemand die veroordeeld is wegens « incivismisme » en dienvolgens vervallen van zijn burgerlijke en politieke rechten, krachtens artikel 49 van de Pensioenwet van 21 Juli 1844 zijn recht op pensioen verloren heeft.

Het Wetboek van Strafrecht van 1867 heeft het onderscheid tussen ontorende en niet-ontorende straffen opgeheven; hieruit vloeit voort dat art. 49 der wet van 21 Juli 1844 door het verdwijnen van het begrip « ontorende straf » uit de strafwet geen toepassing meer kan vinden.

De tegenwoordige ontzetting van rechten mag ook niet gelijkgesteld worden met de vroegere « dégradation civique »; moest de Rechter deze gelijkstelling aanvaarden, dan zou hij een door de wetgever opgeheven straf opnieuw invoeren, hetgeen hem niet toegelaten is op grond van het beginsel van de scheiding der machten.

N.M.B.S. t/ Br.

Gelet op de stukken van het geding, bepaaldelijk op de in regelmatige vorm voorgelegde uitgifte van het bestreden vonnis dd. 29 Januari 1953;

Overwegende dat het hoger beroep tegen dit vonnis gericht regelmatig is naar de vorm en dat de ontvankelijkheid ervan niet wordt betwist;

Overwegende dat om aan geïntimeerde de uitbetaling te weigeren van het burgerlijk pensioen, waarop hij aanspraak maakt, appellante in feite aanvoert, zonder op dat punt door de tegenpartij tegengesproken te worden, dat geïntimeerde — om aan zijn burgerlijke plichten te zijn tekortgekomen tijdens de vijandelijke bezetting 1940-1944 veroordeeld werd tot een gevangenisstraf van 14 maanden, veroordeling die tevens het levenslang verval van zijn burgerlijke en politieke rechten voor gevolg heeft gehad, dat appellante daarenboven in rechte doet gelden dat artikel 49 van de Wet van 21 Juli 1844 het hem toekomend pensioen onttrekt aan de personen, die in een schandstraf verwezen werden, dat zij uit beide voorgaande premissen het besluit haalt dat bedoeld art. 49 Wet 21-7-1844 op het onderhavig geval toepasselijk is, daar de levenslange ontzetting uit de rechten, opgesomd in artikel 31 van het Strafwetboek en uitgesproken krachtens artikel 123 sexies van voormeld wetboek, als dusdanig een schandstraf daarstelt, vermits bedoelde ontzetting het preciese equivalent is der « dégradation civique » zijnde een straf voorzien door het Strafwetboek van 1810 en door het artikel 8 ervan als schandstraf betiteld;

Overwegende dat het zou volstaan op deze redenering te antwoorden dat het Belgisch Strafwetboek van 1867 oordelend dat de eerloosheid niet moet uitgesproken worden door de Wet, doch dat de appreciatie daarvan veeleer aan het openbaar geweten moet overgelaten worden, het onderscheid tussen ontorende en niet-ontorende straffen heeft weggelaten, dat hieruit

voortvloeit dat artikel 49 der Wet van 21 Juli 1844 door de verdwijning zelf van het begrip « ontorende straf » uit de strafwet, voor geen praktische toepassing meer vatbaar is;

Overwegende echter dat appellante meer de nadruk legt op de overeenstemming die bestaat tussen de huidige ontzetting van rechten, en de vroegere « dégradation civique » zodat de ontzetting van rechten, de plaats van voormelde « degradatie » hebbend ingenomen, van laatstgenoemde het kenmerk van ontorende straf zou overgenomen hebben;

Overwegende dat deze argumentering van appellante, moest ze door het Hof goedgekeurd worden, voor gevolg zou hebben dat de rechter een door de wetgever opgeheven strafmaatregel opnieuw zou invoeren, hetgeen hem niet toegelaten is, om reden van het beginsel van de scheiding der machten;

Overwegende ten overvloede dat de overeenstemming die appellante ziet in de beide straffen, die ze met elkaar poogt te vereenzelvigen, alleszins in het onderhavig geval geenszins blijkt, daar de « dégradation civique » slechts door het artikel 8 van het Strafwetboek van 1810 als ontorend werd genoemd, wanneer deze sanctie toegepast werd als gevolg van de veroordeling in een lijfstraf, terwijl « in casu » slechts een boetstraf de aan beklagde opgelegde ontzetting van rechten heeft gewettigd;

Om deze beweegredenen en deze niet strijdig van de eerste Rechter;

Het Hof, uitspraak doende in openbare zitting en op tegenspraak;

Gelet op artikel 24, Wet van 25 Juli 1935;

Ontvangt het hoger beroep;

Verklaart het zonder gevolg;

Bevestigt het bestreden vonnis en veroordeelt appellante in de beroepskosten.

NOOT. — Zie het vonnis waarvan beroep in het R.W. 1952-53, 76, en ook Hof van Beroep Brussel, 23-1-1952 (Pas., 1954, II, 32).

HOF VAN BEROEP TE GENT

6e Kamer. — 14 Juli 1954.

Voorzitter : M. Vanparijs.

Raadsheren : M.M. De Groote en Soenens.

O.M. : M. Ely.

Advocaat : Mr Elza Lombaerde (Brussel).

1. Strafvordering. — Politieverslag met vermelding van de politieke gezindheid van bepaalde personen niet in strijd met de Grondwet.

2. Wetsbesluiten. — Geldigheidsduur van krachtens de wet van 7 September 1939 uitgevaardigde wetsbesluiten.

1. De vermelding in een politieverslag, dat bepaalde personen — verdacht van het « kalken » van politieke leuzen — bekend staan als « vooraanstaande communisten » levert geen schending op van de bij de Grondwet gewaarborgde vrijheid van mening, daar die vermelding slechts is geschied bij wijze van inlichting.

2. De wet van 7 September 1939 op de buitengewone machten van de Koning bepaalt niets omtrent de geldigheidsduur van de krachtens deze wet tot stand gekomen wetsbesluiten.

Dat de geldigheidsduur van voormelde wet beperkt is tot de duur van de noodtoestand, vindt zijn grond

uitsluitend hierin, dat deze wet een afwijking is van het beginsel van de uitoefening van de wetgevende macht gezamenlijk door de Koning en beide Kamers, doch die beperking van de geldigheidsduur der wet tast geenszins de geldigheidsduur aan van de wetsbesluiten, die zijn uitgevaardigd krachtens de bij meergenoemde wet aan de Koning toegekende buitengewone machten.

O. M. t./Mouton en Goethals.

Overwegende dat de beklaagden en het Openbaar Ministerie tijdig en op geldige wijze in hoger beroep gekomen zijn;

Overwegende dat uit het vooronderzoek en bij de behandeling der zaak voor het Hof gebleken is dat, toen politieagent Bauwens gehecht aan de 6e Wijk te Gent, op 4 Augustus 1952, zijn woning te St. Amandsberg om 21 uur 20' verliet om zijn dienst te vervolgen, hij beide beklaagden aantrof, terwijl zij bezig waren aan de kruising der Azaleastraat en Victor Braeckmanlaan te St. Amandsberg, het opschrift « 24 MAAND — JA, GENOEG » op de straatstenen te kalkwitten; dat de politiecommissaris te St. Amandsberg eveneens van deze feiten ingelicht, dadelijk een motopatrrouille op tocht stuurde, die tot de bevinding kwam, dat, benevens op voornoemd kruispunt, meerdere andere straten der gemeente St. Amandsberg met soortgelijke opschriften beklad werden en dat deze opschriften telkens gevolgd waren door het teken « Sikkel en Hamer », en dat een telefoonpaal in de Azaleastraat beplakt werd met drie briefjes vermeldend « KLAS 51 MOET VRIJ », zonder naam van drukker noch uitgever; dat ook op het grondgebied Gent aan de Dampoort soortgelijke geschriften aangebracht werden; dat de wijze van witten en de vorm der letters overeenstemmen met deze geschilderd door beklagde Mouton;

Overwegende dat beide beklaagden te hunner verdediging, tijdens de debatten voor het Hof, geen andere verweermiddelen aanvoeren dan diegene welke zij reeds in eerste aanleg naar voor brachten, en welke de eerste rechter heeft beoordeeld en weerlegd in een reeks beschouwingen, die het Hof volledig bijtreedt;

Overwegende immers, wat de beweerde onwettelijkheid der vervolgingen betreft, dat zo politieagent Bauwens, zijn verslag aan de politiecommissaris der 7e Wijk te Gent beëindigt met de opmerking, dat beide beklaagden « gekend zijn als vooraanstaande kommunisten en hevige plakkers en schilders » deze appreciatie — die enkel geldt bij wijze van inlichting zoals trouwens het Procès-verbaal in zijn geheel (cfr. Hof Verbr. 14 Mei 1923, Pas. 1923-1-311; id. 10 Februari 1930 Pas. 1931-1-113) — uitsluitend beoogt: de van deze feiten verdachte personen op te sporen en te vereenzelvigen en, naar luid de voorschriften van art. 11, 3e lid Wetboek van Strafvordering, de bewijzen of aanwijzingen ten laste van hen die voor die feiten in aanmerking kunnen komen in te zamelen — dit, in acht genomen het feit dat bewuste opschriften telkens gevolgd en als het ware getekend door het zinnebeeldig teken « Sikkel en Hamer », deze opsporing noodzakelijkerwijze vooreerst moest gericht worden op de propagandisten van bedoelde partij;

Overwegende dat, zoals de eerste rechter het oordeelkundig aannam, deze vermelding dan ook geen schending is van de vrijheid van mening die de grondwet aan iedere burger waarborgt;

Dat de grief tegen het vonnis a quo door beklaagden geformuleerd als zou de eerste rechter de vermelding van hun politieke opinies in een stuk van de

bundel, dat als grondslag ligt van de vervolging, niet hebben geweerd uit de debatten en dientengevolge ook al de eruit voortgevloeide of ermee verband houdende stukken, en alzo de wegens inbreuk op voormelde grondwettelijke rechten en vrijheden geëvierde procedure over het hoofd zou hebben gezien, onder het motief dat « die vermelding dienstig was om de daders van een misdrijf van gemeen recht op te zoeken » — door het Hof niet kan aanvaard worden, om de hiervoren uiteengezette redenen;

Overwegende dat, wat de schending van de rechten der verdediging betreft, zover deze ter oorzaak van voorzegde vermelding niet in staat zou zijn de waarachtigheid van elk stuk of elke bewering, die aan de rechtsnachten onderworpen is te weerleggen of te betwisten, afgezien van het feit of die inlichting of dat stuk het voorwerp zelf van de vervolging uitmaakt, eens dat ze aan de beoordeling der rechtsmacht onderworpen is — er dient opgemerkt dat, zoals hierboven gezegd, bedoelde melding slechts bij wijze van inlichting wordt gedaan, en geen waarde heeft noch juris tantum, noch tot tegenbewijs; dat de verdediging derhalve niet door de bewijskracht van dergelijke melding in enigerlei mate gehinderd werd; dat verder van uit het hiervoren besproken standpunt uitsluitend te beschouwen zijnde, deze vermelding in geen deele de verdedigingsrechten krenkt, waar het deze laatste steeds toegelaten is te bewijzen dat beklaagden niet de kommunistische propagandisten zijn die zich aan het bekladden van straatstenen of telefoonpalen overleveren;

Overwegende dat beklaagden tenslotte in bijkomende orde voorhouden, dat de Kaderwet van 7 September 1939 waarin het Regentsbesluit d.d. 29 December 1945 zijn grondslag vindt, de wetgevende macht van de Koning heeft beperkt tot de duur van de noodtoestand, door de dreigende oorlog en de algemene mobilisatie geschapen, en dat voormeld wetsbesluit, niet meer van kracht kon zijn op het ogenblik der feiten, gezien enerzijds de aan de Koning gedelegeerde macht alsdan een einde had genomen en anderzijds dat de Besluitwet van 29 December 1945, bij het terugbrengen van het leger op vredesvoet niet zoals zekere andere Besluitwetten hetzij individueel, hetzij groepsgewijze in zwang gehouden werd door de Wet van 1 Juni 1949;

Overwegende dat zoals de eerste rechter het terecht laat opmerken, zo de geldigheidsduur van de Wet van 7 September 1939, evenwel noch uitdrukkelijk, noch implicite een bepaalde duur voor de krachtens deze wet genomen besluitwetten heeft gesteld;

Dat de overgankelijke aard van voormelde wet uitsluitend de afwijking betreft aan het grondbeginsel van de collectieve uitoefening der wetgevende macht, door de Koning, de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat, doch dat zij op generlei wijze de wetkrachtige beschikkingen aantast, die ingevolge de aan de Koning toegekende buitengewone machten getroffen werden (Hof van beroep, Brussel, 9e Kamer, inzake O. M. t./ Dehon en consorten, dd. 16-5-1951);

Overwegende dat indien verder de tekst van het verslag aan de Regent, dat de B.W. d.d. 29 December 1945 voorafgaat weliswaar de toenmalige noodwendigheden en omstandigheden inroept, en meer bepaald zinspeelt op « de klaarlijkend op ordeverstoring beluste elementen die stelselmatig overgaan tot het aanbrengen van opschriften, affiches, beelden, enz... », — het behoort deze aangelegenheid of « occasio legis » — welke de aandacht van de Regering gaande maakt heeft — te onderscheiden van de werkelijke « ratio legis », verder in dezelfde tekst voorkomend, namelijk de noodwendigheid praktijken te beteugelen

van aard om de openbare orde in het gedrang te brengen — reden van het bestaan die blijkbaar niet enkel van tijdelijke aard is, zoals de eerste rechter aannam (zelfde arrest supra cit.) ;

Overwegende dat beklaagden ten slotte ten onrechte afleiden uit het feit dat de B.W. van 29 December 1945, niet uitdrukkelijk in zwang behouden werd bij de Wet van 1 Juni 1949 — zoals dit voor andere Besluitwetten wel het geval was — dat de wetgever zodoende ongetwijfeld zijn wil te kennen gaf kwestieuze Besluitwet in te trekken ;

Overwegende immers dat de enige Besluitwetten welke door de Wet van 1 Juni 1949, in zwang behouden werden, uitsluitend tussen deze Besluitwetten te vinden zijn, die door de Regent genomen werden ingevolge de Wet van 20 Maart 1945, waarbij aan de Koning voor de duur van zes maand, buitengewone machten verleend werden, doch waarbij in artikel 2 beschikt werd, dat de op grond van haar bepalingen genomen Besluitwetten zouden ophouden van kracht te zijn op de dag bij Koninklijk Besluit bepaald voor het terugbrengen van het Leger op Vredesoet ;

Overwegende dat de strafwetten principieel van onbeperkte duur zijn en van enge toepassing, wat hun modaliteiten betreft; dat de begrensde geldigheidsduur der Besluitwet genomen in uitvoering van de Wet van 20 Maart 1945 derhalve niet kan uitgebreid worden tot de Besluitwet van 29 December 1945 genomen krachtens de Kaderwet van 7 September 1939, doch vóór 28 Februari 1947, einddatum van de aan de Koning gedelegeerde wetgevende macht ;

Overwegende dat op grond van deze beschouwingen blijkt, dat de Besluitwet van 29 December 1945 die voorals nu niet ingetrokken werd, en op voet van dewelke beklaagden vervolgd worden, steeds van kracht is ;

Overwegende dat de feiten lastens beklaagden gelegd, voor het Hof, bewezen zijn gebleven, zoals zij door de eerste rechter als bewezen werden aangenomen ;

Dat de straf op beklaagden door de eerste rechter toegepast, met inachtneming van de te hunnen voordele aangenomen verzachtende omstandigheden, aan het Hof als billijk voorkomt en in evenredigheid met de door hen respectievelijk gepleegde inbreuk ;

Om deze redenen,

En deze van de eerste rechter :

Alle tegenstrijdige of meeromvattende besluiten verwerpende :

Gelet op de wetsbepalingen in het beroepen vonnis aangehaald, benevens op art. 24 der Wet van 15 Juni 1935; art. 211 van het Wetboek van Strafvordering, alle wetsbepalingen door de heer Voorzitter ter terechtzitting aangeduid ;

Het Hof, recht doende, op tegenspraak :

Ontvangt appellanten in hun beroep en erover beslissend :

Bevestigt het beroepen vonnis in al zijn beschikkingen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUSSEL

3e Kamer. — 5 Januari 1954.

Alleenrechtsprekend rechter : M. Reyntjens.

Openbaar Ministerie : M. Colsoul.

Advocaten : Mrs Vandervondelen en Goffin.

Faillissement. — Betrekkelijke nietigheid ingevolge artikelen 445 e.v. Faillissementswet. — Na beëindiging van het faillissement blijft de schuldenaar tegenover zijn mede-contractant verbonden.

De nietigheid krachtens de artikelen 445 e.v. Faillissementswet is een betrekkelijke; de nietigheid van de bestreden overeenkomst kan slechts ten behoeve van de gezamenlijke schuldeisers van de gefailleerde worden ingeroepen; de gefailleerde kan zich op die nietigheid niet beroepen tegenover zijn mede-contractant. Na beëindiging van het faillissement bekomt de gefailleerde zijn bekwaamheid terug en kan op hem verhaal worden gezocht, ook voor zijn schulden uit overeenkomsten, die tegenover de failliete boedel nietig werden verklaard.

Van Aerschot t/ Thoremans en Gat.

Aangezien bij exploit van 11 Februari 1946, aanlegger, krachtens een bevelschrift van de heer Voorzitter der Rechtbank van eerste aanleg in dato 9 Februari 1946 beslag onder derden heeft doen betekenen in handen van Mr Matthys, thans notaris te Vilvoorde, op alle sommen welke deze laatste zou houden of in de toekomst zou onder zich hebben voor rekening der echtgenoten Thoremans-Gat; dat dit verzet gedaan werd ten einde betaling te bekomen ener som van 800.000 frank, aan aanlegger op verzet verschuldigd door verweerders;

Aangezien de vordering van Léon Van Aerschot ertoe strekt verweerders zich solidairlijk te horen veroordelen om aan eiser de som van 528.473 frank te betalen met de rechterlijke intresten en de kosten;

Dat in zijn besluiten aanlegger de veroordeling eist van verweerders, zowel in eigen naam als gezamenlijk en hoofdelijk aansprakelijk, tot betaling ten provisie-nale titel eener som van 225.000 frank;

Dat de vordering op tegeneis als voorwerp heeft eiser Van Aerschot zich te horen veroordelen om aan de echtgenoten Thoremans-Gat de som van 200.000 frank te betalen ten titel van vergoeding der schade die hun door deze onrechtmatige beslaglegging werd veroorzaakt;

Aangezien de zaken ingeleid onder nummers 36270 en 44578 der Algemene Rol verknocht zijn en dat het betaamt ze samen te voegen.

1) Aangezien eiser uitlegt :

« dat hij geldschietier en beherend vennoot is geweest der maatschappij Thoremans en Cie; dat deze maatschappij in likwidatie ten jare 1932 moest worden verklaard en de heer Chauveheid aangesteld werd om de rekeningen van partijen op te maken;

» dat bij overeenkomst van 10 April 1934 verweerster Jeanne Gat zich borg stelde voor de sommen verschuldigd door haar echtgenoot Thoremans; dat verweerders zich dus gezamenlijk en hoofdelijk ten opzichte van eiser verbonden;

» dat Thoremans in failliet verklaard werd; dat eiser zijn geldvordering indiende voor 1.088.372 frank, die ingevolge afkortingen op 861.573 frank teruggebracht werd; dat deze failliet bij gebreke aan actief door curator Lebbe op 2 November 1940 gesloten

VLAAMSE JURISTEN

ABONNEERT U OP

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

werd daar de voorrang van eiser het actief opsorpen zou;

» dat de heer Chauveheid zijn opdracht beëindigde; dat volgens hem, verweerders aan eiser een som van 528.473 frank verschuldigd zijn;

» dat na het sluiten der failliet Thoremans, de echtgenoten Thoremans-Gat (onder het stelsel der algemene gemeenschap gehuwd) tot de nalatenschap werden geroepen van de moeder Gat; dat uit dien hoofde hun een geldsom van 221.454 frank te beurt viel;

» dat hij beslag onder derden legde in handen van notaris Matthys, destijds notaris te Vilvoorde, krachtens bevelschrift van de heer Voorzitter der Rechtbank van deze zetel, alwaar de sommen geblokkeerd zijn;

» dat verweerders het bestaan der schuld noch het bedrag ervan betwisten;

Aangezien verweerders de vordering van Léon Van Aerschot betwisten en verklaren dat de overeenkomst van 10 April 1934 door vonnis van de Handelsrechtbank van Brussel dd. 31 Juli 1937 en arrest van het Hof van Beroep dd. 29 December 1937 nietig werd verklaard en dat de door eisers ingeroepen overeenkomst niet bestaande is;

Aangezien dit stelsel met de werkelijkheid niet overeenkomt; dat verweerders wat de draagkracht betreft van voormeld vonnis en arrest, zich misgrijpen;

Aangezien uit de bestanddelen der zaak blijkt dat curator Mr Lebbe de nietigheid der overeenkomst van 10 April 1934 vorderde als vertegenwoordiger van de massa der schuldeisers; dat alleen ten opzichte van de massa de overeenkomst, waarvan sprake, niet werd verklaard, maar niet ten overstaan van de betrekkingen tussen partijen (cfr. de bewoordingen van het vonnis dd. 31 Juli 1937 en van het arrest dd. 29 December 1937);

Aangezien het aangenomen is dat de overeenkomst gesloten tussen de gefailleerde en deze met wie hij ze aanging, geldig blijft; dat na het sluiten van de failliet de derde het recht bezit de gefailleerde aan te spreken (zie Lyon-Caen en Renault, VIIe Boek, n° 317 en 383bis; zie Namur, Le Code de Commerce révisé, n° 1656; verg. R.P.D.B., V^o Faillite, n° 2463);

Aangezien volgens rechtspraak en rechtsleer, de nietigheid door artikelen 445 en volgende van het Wetboek van Koophandel voorzien een betrekkelijke nietigheid is; dat de nietigheid van de kwestieuze overeenkomst slechts door de massa der schuldeisers kan worden ingeroepen en dat de gefailleerde ten opzichte van de contracterende partij zich van deze nietigheid niet mag bedienen (zie Verbreking, 12 December 1878, Pas. 1879, I, 98; Fr. Verbr., 28 Juli 1908, D.P. 1909, I, 51; R.P.D.B., V^o Faillite et banqueroute, n° 398 en de verwijzingen: 570, 574, 896 en volg.; Lyon-Caen en Renault, tome VII, n° 209, 316 en 317; Brussel, 19 Maart 1917, Pas. 1917, II, 217; Brussel, 6 November 1889, Pas. 1890, II, 83);

Aangezien de failliet op 2 November 1940 wegens onvoldoend actief gesloten werd; dat de schuldeisers terug in hun individuele rechten treden wat de persoon van de gefailleerde en zijn goederen betreft (zie artikel 536 Wetboek van Koophandel; R.P.D.B., loco citato, n° 2473, 2474 en 2496 en de verwijzingen);

Aangezien de gefailleerde na het sluiten der failliet bij gebreke aan voldoende actief zijn bekwaamheid herwint (cfr. R.P.D.B., loco cit. 2501; Burg. Luik, 5 Juni 1875, A en B, t. XXIV, 722);

Aangezien uit deze overwegingen volgt dat de overeenkomst van 10 April 1934 geldig is gebleven tussen eiser en beide verweerders;

2) Wat betreft de tegeneis:

Aangezien de elementen der zaak en de voormelde

redenen doen blijken dat de vraag van de echtgenoten Thoremans-Gat tot toewijzing van vergoedingen wegens ongegrond beslag onder derden niet gerechtvaardigd is;

Dat verweerders bijgevolg dienen afgewezen te worden van hun eis;

.....

BURGERLIJKE RECHTBANK TE OUDENAARDE

2e Kamer. — 26 Juni 1954.

Alleenrechtsprekend rechter: M. Soetens.

O. M.: M. Sebrechts.

Advocaten: Mrs De Troyer en de Riemaecker.

Rechterlijke inrichting. — Alleenrechtsprekend rechter in handelszaken bij Rechtbank van eerste aanleg. — Advies O. M. vereist.

Krachtens de gebiedende bepaling van § VI van het enig artikel van de wet van 25 October 1919 mag de alléénrechtsprekende rechter in de rechtbanken van eerste aanleg slechts uitspraak doen na het advies van het O. M. te hebben gehoord. Deze wettekst, die algemeen is in zijn bewoordingen, maakt geen onderscheid tussen burgerlijke zaken en handelszaken. Artikel 33, lid 2, van de wet van 18 Juni 1869 maakt op die regel geen uitzondering, wat betreft de alléénrechtsprekende rechter in een rechtbank van eerste aanleg, die recht spreekt in handelszaken. Zulks blijkt ook uit de wordingsgeschiedenis van de wet van 25 October 1919.

Dumont gebr. en Cie t/ Claes en Nys.

Overwegende dat de stukken werden medegedeeld aan het Openbaar Ministerie voor advies;

Overwegende dat het Openbaar Ministerie van mening is geen advies te moeten geven in casu vermits het hier gaat over een handelszaak;

Overwegende dat gelet op de gebiedende tekst van paragraaf VI van het enig artikel van de wet van 25 October 1919, de rechter, die gelast is alleen te zetelen, in de rechtbanken van eerste aanleg, slechts uitspraak doet nadat hij het advies van het Openbaar Ministerie gehoord heeft (Braas, précis de Procédure civile, I, n° 225);

Overwegende dat voormelde wettekst, algemeen in zijn bewoordingen, geen onderscheid maakt tussen burgerlijke of handelszaken; dat de regel voorgeschreven is bij artikel 33 wet van 18 Juni 1869 op de rechterlijke organisatie en procedure voor hoven en rechtbanken en ook door voormelde wet van 25 October 1919;

Overwegende dat zulks blijkt namelijk uit de voorbereidende werken van gezegde wet van 25 October 1919, vermits het project van de regering, in verband met die wet, voorzag dat al de zaken vatbaar voor beroep (burgerlijke en handelszaken) behandeld werden door de enige rechter met bijstand van het Openbaar Ministerie en de aangenomen wettekst de tussenkomst van de enige rechter beperkt tot bepaalde zaken, rekening houdende alleen met hun aard; dat het principe van de bijstand van het Openbaar Ministerie behouden bleef (Senat-documents parlementaires, séance du 14 octobre 1919, n° 241);

Overwegende bovendien dat de naleving van de regel van paragraaf VI van het enig artikel van de

wet van 25 October 1919 (gewijzigd bij de wet van 12 Mei 1937) op straffe van nietigheid wordt geëist; dat de wetgever door het uitvaardigen van deze regel, de samenstelling zelf van de rechtsmacht heeft willen vastleggen (Hof van Beroep Luik, 15 November 1922, Pas. 1924, II, 72);

Om deze redenen,

De Rechtbank, zetelend in handelszaken, op tegenpraak en vooraleer ten gronde te beslissen;

Zegt dat de stukken zullen medegedeeld worden aan het Openbaar Ministerie voor advies;

Houdt de kosten aan.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE HASSELT

2e Kamer. — 7 December 1954.

Voorzitter : M. Kranzen.

Rechters : M.M. Périlleux en Strauven.

Openbaar Ministerie : M. Gielen.

Advocaat : Mr Maris.

Gemeente. — Alleen de burgemeester, niet het college van burgemeester en schepenen, is bevoegd tot het verbieden van het verstrekken van dranken krachtens artikel 11 van het wetsbesluit van 14 November 1939.

Het college van burgemeester en schepenen is niet bevoegd tot het geven van een verbod om dranken te verstrekken, als bedoeld in artikel 11 van het wetsbesluit van 14 November 1939 tot beteugeling van de dronkenschap; daartoe is alleen de burgemeester bevoegd.

Artikel 90, gemeentewet, belast immers de burgemeester en niet het college van burgemeester en schepenen met de uitvoering van de politiewetten; het wetsbesluit van 14 November 1939 is ongetwijfeld een politiewet.

Bovenstaand is zeker het geval sedert artikel 1 van de wet van 21 Augustus 1948 artikel 96 van de gemeentewet heeft ingetrokken.

Een verbod als hierboven bedoeld, gegeven door een college van burgemeester en schepenen, is derhalve onverbindend.

O. M. t/ Schoonjans.

Overwegende dat het beroep regelmatig is naar de vorm en tijdig werd ingeslagen;

Overwegende dat de verdediging thans aanvaardt dat, alhoewel de telastlegging niet werd opgesteld in de termen van de wet, haar nochtans klaarblijkelijk wordt ten laste gelegd op bedoelde plaats en datum dranken te hebben verkocht in het huis door haar bewoond, niettegenstaande het verbod haar opgelegd bij beslissing van het college van burgemeester en schepenen der gemeente Heusden van 15 Maart 1954;

Overwegende dat de verdediging ook terecht aanvaardt dat de Rechtbank onbevoegd is om na te gaan of de beslissing van het schepencollege gegrond is;

Overwegende dat de Rechtbank nochtans moet nagaan of de voormelde beslissing viel onder de bevoegdheid van het schepencollege;

Overwegende dat het logisch is, van de drie middelen door de verdediging ingeroepen (zie haar nota), eerst dit betreffende de onbevoegdheid van het schepencollege te onderzoeken;

Overwegende dat artikel 90 van de gemeentewet de burgemeester en niet het college van burgemeester en schepenen gelast met de uitvoering van de politiewetten; dat de besluitwet van 14 November 1939 op de dronkenschap voorzeker een politiewet is;

Overwegende dat wanneer bij artikel 11 van deze wet wordt bepaald dat de gemeentebesturen het recht hebben de verkoop van dranken te verbieden in huizen bewoond door een of meer personen die zich aan ontucht overleveren, de wetgever natuurlijk door het gemeentebestuur bedoeld heeft het ter zake bevoegde orgaan van de gemeente;

Overwegende dat in titel II, hoofdstuk II van de gemeentewet een duidelijk onderscheid wordt gemaakt tussen de bevoegdheden van het college van burgemeester en schepenen enerzijds en deze van de burgemeester alléén anderzijds;

Overwegende dat artikel 96 van de gemeentewet aan het college van burgemeester en schepenen het recht van toezicht verleende op de personen die zich kennelijk aan ontucht overleveren en op de plaatsen die kennelijk tot het plegen van ontucht dienen, zodat men kon aanemen dat de toepassing van artikel 11 van de besluitwet van 14 November 1939 op de dronkenschap opgedragen was aan het college van burgemeester en schepenen en dat deze wettekst niet kon gelijkgesteld worden met de andere politiewetten;

Overwegende echter dat artikel 96 van de gemeentewet afgeschaft werd door artikel 1 van de wet van 21 Augustus 1948, behelzende afschaffing van de reglementering van de prostitutie;

Overwegende dat vanaf het van kracht worden van deze wet de burgemeester alléén bevoegd werd om de wet van 14 November 1939, ook wat betreft artikel 11, uit te voeren vermits vanaf dat ogenblik geen enkele wettekst de uitvoering van deze wet in het bijzonder toevertrouwde aan het college van burgemeester en schepenen, zoals bepaald bij artikel 90, 1°, van de gemeentewet;

Overwegende dat in zoverre het verbod dranken te verkopen zou beschouwd worden als een aanvullend reglement op de wet van 21 Augustus 1948, het wér niet het college van burgemeester en schepenen zou zijn, maar de gemeenteraad die dit reglement zou kunnen uitvaardigen (artikel 1, al. 2, van deze wet);

Overwegende dat men tevergeefs zou opwerpen, dat een beslissing genomen door een college waarin, benevens de burgemeester nog de schepenen zetelen, meer waarborgen zou bieden voor de betichte dan een beslissing genomen door de burgemeester alléén;

Overwegende dat wanneer de wet een beslissing opdraagt aan de burgemeester alléén, het niet opgaat als geldig te beschouwen een beslissing genomen door een college, waarin de burgemeester alléén niet bij machte is zijn zienswijze te doen aanvaarden;

Overwegende dat de bedoelde beslissing derhalve genomen werd door een onbevoegd orgaan van de gemeente en het de Rechtbank niet toegelaten is deze te sanctionneren;

Om deze beweegredenen,

De Rechtbank, statuerende op tegenspraak, in graad van beroep in zaken van de Politierechtbank,

Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond;

Verklaart betichte niet schuldig aan het haar te laste gelegde feit;

Dienvolgens spreekt haar vrij en legt de kosten van eerste aanleg en van beroep ten laste van de Staat.

NOOT : Zie in dezelfde zin in dit nummer de uitspraak van de Raad van State, dd. 13 December 1954.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUSSEL

2e Kamer. — 28 Mei 1954.

Voorzitter : M. De Decker.

Rechters : M.M. Mommens en Doyonnier.

Referendaris : M. Vercammen.

Advocaten : Mrs Van Deurzen, Geyskens en Perlberger.

Overmacht. — Vereisten voor het bestaan van bevrijdende overmacht.

Door overmacht moet worden verstaan een gebeurtenis, die men niet kon voorzien noch voorkomen en die de nakoming van de verbintenis volstrekt onmogelijk maakt; overigens mag de betrokken partij geen schuld hebben aan de omstandigheden, die de overmacht zijn voorafgegaan of ze hebben voorbereid of vergezeld.

In het onderhavige geval is niet voldaan aan de vereisten voor het aannemen van overmacht.

Agten en cs. t/ Kluger.

Aangezien de vordering bij het voormeld exploit ingeleid er toe strekt : 1° voor recht te doen zeggen dat verweerder dhr J. Kluger, zich aan kontraktbreuk schuldig maakte tegenover hoofdeisers aangaande een overeenkomst welke in de hierna omschreven omstandigheden tussen partijen gesloten werden nopens een Variété-avond die door het rondreizend gezelschap Bobbejaan Schoepen in het Casino te Beringen-Mijn op 16 Januari 1953 diende gegeven, 2° gezegde verweerder te doen veroordelen om aan hoofdeisers te doen betalen de som van 39.592 fr. wegens schadevergoeding en vermeerderd met de gerechtelijke intressen en de kosten van het geding, 3° hoofdeisers te horen machtigen om de aangehaalde en ten laste van verweerder gelegde kontraktbreuk in de « Casino Gazet » van Beringen-Mijn en in een ander door hoofdeisers uit te kiezen dagblad te publiceren ;

Aangezien verweerder de gegrondheid dezer onderdelen van de vordering ten stelligste betwist ;

Dat hij bovendien aanvoert dat de ten zijnen laste ingeleide vordering, rekening tevens gehouden met de publiciteit waarmede zij gepaard ging, teregt voorkomt ; dat hij desaangaande, bij tegeneis wegens schadevergoeding op een bedrag van 5.000 fr. aanspraak maakt en daarenboven de openbaarmaking van het te vellen vonnis opvoert ;

1° Nopens de door hoofdeisers aangehaalde kontraktbreuk :

Aangezien het vaststaat, en namelijk uit de door hoofdeisers overgelegde briefwisseling blijkt, dat in de loop van de maand November 1952 een kontrakt afgesloten werd tussen hoofdeisers, bij middel van hun secretaris dhr P. Devos daartoe gemachtigd, en hoofdverweerder waardoor deze laatste zich verbond dat op Vrijdag 12 December 1952 het rondreizend gezelschap Bobbejaan Schoepen in de zaal van het nieuwe Casino te Beringen-Mijn zou optreden om daar een avondvoorstelling te geven ;

Aangezien het ook vaststaat dat hoofdverweerder op 5 December 1952 aan hoofdeisers schriftelijk te weten gaf dat de voormelde opvoering onmogelijk op de vastgestelde datum kon doorgaan wegens ziekte van dhr Schoepen ;

Dat nochtans deze aflassing en de reden die ze verrechtvaardigen door hoofdeisers werden aangenomen derwijze dat er ook onmiddellijk tussen partijen nieuwe onderhandelingen plaats grepen om de ge-

plande voorstelling te verschuiven, en er op 8-9 December 1952 overeengekomen werd dat de bedoelde voorstelling op Vrijdag 16 Januari 1953 op het zelfde uur, op de zelfde plaats en in de zelfde voorwaarden zou doorgaan ;

Aangezien, nadat er opnieuw affichen gedrukt waren geweest en alles door hoofdeisers dus voor die opvoering van 16 Januari geregeld was, hoofdeisers de dag zelf van de Variété-avond, omstreeks drie uur in de namiddag, van hoofdverweerder een telegram ontvingen waardoor ze te weten kregen dat de voorstelling niet zou doorgaan ; dat hoofdverweerder beweerde dat het voor het gezelschap Bobbejaan Schoepen onmogelijk was in Beringen te geraken wegens de ijzel op de banen en ook wegens een ongeval 's morgens voorgekomen aan de autocar die de artisten en het materiaal vervoeren moest ;

Aangezien hoofdeisers toen ook onmiddellijk met hoofdverweerder telefonisch in verbinding traden om hem te verzoeken dat het gezelschap Bobbejaan Schoepen toch zou komen ; dat zij desaangaande verschillende voorstellen deden, doch waarop hoofdverweerder weigerde in te gaan ;

Aangezien hoofdeisers hieruit afleiden dat hoofdverweerder zich aan kontraktbreuk schuldig gemaakt heeft ;

Aangezien zulks ten stelligste wordt betwist door hoofdverweerder dewelke als verschoonbare reden van de niet-uitvoering van de overeenkomst, de overmacht inroept ;

Aangezien er dient nagegaan of de voorwaarden welke vereist zijn opdat er van overmacht sprake zou kunnen zijn in onderhavig geval ja dan neen vervuld zijn ;

Aangezien dit begrip van overmacht, waardoor bedoeld wordt een gebeurtenis die men noch voorzien noch afweten kan, volgens rechtsleer en rechtspraak steeds veronderstelt enerzijds dat er een absolute onmogelijkheid van uitvoering bestaat en anderzijds dat de tussenkomst van de overmacht zich voordoet op een zulkdanige wijze dat iedere fout van de kontraktant uitgesloten is in de gebeurtenissen die de overmacht zijn voorafgegaan, voorbereid of vergezeld hebben ;

Aangezien zulks hier niet het geval is ;

Aangezien er voornamelijk gewezen dient op het feit dat de avondvoorstelling Bobbejaan Schoepen reeds al een eerste maal uitgesteld werd en dat zulks al voor hoofdverweerder een reden was om nog meer alles in te spannen opdat het kontrakt wel zou worden uitgevoerd en opdat de opvoering wel op 16 Januari zou kunnen doorgaan ; dat hoofdeisers er stellig op rekenden en trouwens uitdrukkelijk aan de toeschouwers hadden aangekondigd dat Bobbejaan Schoepen nu op Vrijdag 16 Januari definitief te Beringen kwam ;

Aangezien hoofdverweerder, die van maanden te voren wist dat de Variété-avond te Beringen moest plaats hebben en ook moest weten dat er in de winterperiode elke dag mogelijkheid is van slecht weder, gehouden was dit ook te voorzien bij het afsluiten van zijn kontrakten en bij het inrichten van de opvoeringen ; dat hij deze daarom ook zo moest beleggen dat, bij eventuele moeilijkheden, een vorige opvoering geen hinder zou uitmaken op een volgende vertoning ;

Aangezien het te dien opzichte reeds al vanwege hoofdverweerder een onvoorzichtigheid was een opvoering door het gezelschap Bobbejaan Schoepen en op 15 Januari te Tongeren en op 16 Januari te Beringen vast te stellen ;

Aangezien vanaf het ogenblik dat hoofdverweerder zulks toch gedaan had het hem dan toebehoorde alle

maatregelen te treffen om te zorgen dat na de opvoering van 15 Januari deze van de daarop volgende avond zou kunnen doorgaan;

Aangezien het daarom ook, zoals hoofdeisers het ten goede rechte doen opmerken, veel gemakkelijker en voorzichtiger ware geweest niet 's nachts naar Brussel terug te komen maar rechtstreeks naar Beringen te gaan na de nacht, namelijk te Tongeren, te hebben doorgebracht;

Dat, daar het gezelschap en het materieel te Tongeren aanwezig waren, het veel voorzichtiger was, zelfs bij goed weder en des te meer in een periode waar het al enkele dagen mistig en soms ijzig was, die twee reizen Tongeren - Brussel en Brussel - Beringen te vermijden, wetende dat het gezelschap Bobbejaan Schoepen nog geen 24 uur later op ongeveer 40 km. van Tongeren opnieuw moest optreden;

Dat hoofdverweerder aan de in die omstandigheden vereiste voorzichtigheid ongetwijfeld te kort kwam; dat er beschouwd dient dat hierin van zijnentwege reeds een fout steekt, dewelke de overmacht uitsluit;

Aangezien anderzijds, zelfs wanneer, zoals in onderhavig geval, de artisten met hun materieel slechts 's morgens rond 8 uur te Brussel aankwamen, de uitvoering van het kontrakt daarom nog niet absoluut onmogelijk was geworden;

Aangezien hoofdeisers de door hoofdverweerder aangehaalde omstandigheden, te weten de ijzel die zich op de baan bij de terugkeer naar Brussel voordeed en de aanrijding van het voertuig dat de artisten en het materieel vervoerde, zeker niet betwisten doch ten goede rechten doen opmerken dat er vele mogelijkheden bestonden om nog op tijd voor de opvoering in Beringen te geraken;

Aangezien hoofdverweerder niet plots en geheel onverwachts voor de door hem aangehaalde weergesteldheid werd gesteld, hetgeen het geval zou kunnen geweest zijn, indien bij voorbeeld de ijzel onderweg om 16 of 17 uur was voorgekomen;

Dat het anderzijds vaststaat dat de autocar, die tot het vervoer diende, omstreeks 8 uur 's morgens werd aangereiden;

Dat aldus de leden van het gezelschap Bobbejaan Schoepen op Vrijdag 16 Januari zelf nog de ganse dag voor zich hadden om met hun materieel een traject van ongeveer 80 km. af te leggen;

Aangezien de artisten namelijk een andere autocar hadden kunnen nemen; dat hoofdverweerder er zich toe beperkt zulks te betwisten, maar geen ernstig bewijs voorbrengt van het feit dat hij werkelijk in de loop van de dag geen ander passend voertuig zou hebben kunnen bekomen;

Dat het vervoer over de grote banen zoals Brussel-Leuven, Leuven - Diest of Diest - Hasselt moest geschieden waar regelmatig de nodige maatregelen worden getroffen om het verkeer weer veilig en gemakkelijk te maken; dat trouwens uit de door hoofdeisers overgelegde stukken blijkt dat de temperatuur op Vrijdag 16 Januari 1953 vroeg gestegen is zodat de dooi en de regen de banen vanaf het begin van de voormiddag volledig berijdbaar hebben gemaakt;

Aangezien de artisten ook van uit Brussel, zelfs na rust te hebben genomen, nog geheel gemakkelijk met de trein op tijd in Beringen hadden kunnen geraken; dat hoofdeisers desaan gaande inderdaad officieel attest voorbrengen waaruit blijkt dat de treinen op gemelde dag praktisch regelmatig gereden hebben;

Aangezien verder de bewering van hoofdverweerder als zouden de artisten hun materieel niet ter plaatse hebben gekregen niet te weerhouden is; dat inderdaad indien zij, zoals door hoofdverweerder bepaald wordt,

dit materieel kunnen geborgen krijgen in een autocar in dewelke bovendien nog 16 personen plaats nemen er dan zeker een middel bestond om dit materieel per trein te vervoeren;

Aangezien het misschien wel mogelijk is dat de middelen die in onderhavig geval door hoofdverweerder hadden kunnen gebruikt worden, om zijn verbin-tenissen na te leven, de uitvoering van het kontrakt voor hem moeilijker of meer bezwarend zouden gemaakt hebben, maar dat in elk geval die uitvoering niet absoluut onmogelijk was;

Aangezien hoofdverweerder het bewijs niet levert dat hij wel al de nodige stappen heeft aangewend en alle nodige pogingen heeft gedaan om met hoofdeisers naar een ander verplaatsingsmiddel te zoeken; dat daarenboven, zoals reeds gezegd, hoofdeisers desaan gaande verschillende voorstellen aan hoofdverweerder gedaan hebben, doch waarop hoofdverweerder weigerde in te gaan;

Aangezien hoofdverweerder er zich toe beperkt heeft met een laconisch telegram hoofdeisers voor het vol-dongen feit te stellen, enkele uren vóór de aanvang van de opvoering, dat deze voor de tweede maal zou worden uitgesteld; dat zulks gebeurde op een ogen-blik dat het voor hoofdeisers volstrekt onmogelijk was geworden de meer dan 700 mensen, die zich al van kaarten hadden voorzien en waarvan velen zich van uit de omliggende gemeenten verplaatsten, nog op tijd te verwittigen;

Aangezien uit al wat voorgaat dient afgeleid dat de overmacht ten onrechte door hoofdverweerder wordt ingeroepen en dat er beschouwd dient dat hoofdverweerder zich aan kontraktbreuk schuldig heeft gemaakt;

... ..

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

3e Kamer. — 27 November 1952.

Voorzitter : M. De Smet.

Rechters : M.M. Van Hoorebeke en Aelterman.

Referendaris : M. Cloquet.

Advocaten : Mrs Dobbelaere en Steyaert.

Makelaar. — Loon verschuldigd zodra de verkoper (zijn opdrachtgever) de bestelling heeft aanvaard.

De makelaar heeft recht op zijn loon, zodra de verkoper (zijn opdrachtgever) de bestelling heeft aanvaard, tenzij deze mocht bewijzen dat de niet-uitvoering van de verkoop aan de schuld van de makelaar te wijten is.

Artikel 67, boek I, Titel V, Wetboek van Koophandel, maakt hierop geen uitzondering, doch bedoelt uitsluitend te bepalen dat wie beweert als makelaar te zijn opgetreden de naam moet te kennen geven van de partij, met wie hij heeft gehandeld.

Jacobs t/ Dhondt

Overwegende dat de vordering tot betaling strekt van 8.850 fr. ten titel van courtageloon door eiser verdiend als makelaar ter gelegenheid van bestellingen van hout door de cliënten Janseggers en Geerolf, welke eiser aan verweerder heeft bezorgd;

Overwegende dat verweerder tegenstelt dat hij aan de heer Janseggers niet de gehele bestelde hoeveelheid heeft geleverd (120.000 fr.) doch slechts voor een waarde van 45.000 fr., zodat het courtageloon door

eiser verdient niet 3.600 fr. doch slechts 1.350 fr. zou belopen wat de verrichting betreft;

Overwegende dat verweerder, wat cliënt Geerolf betreft, gewag maakt van het feit dat gezegde cliënt failliet werd verklaard en de prijs van de hem geleverde waar niet heeft betaald;

dat verweerder zich hierop steunt om de betaling te weigeren van het makelaarsloon van eiser in verband met de bestelling van Geerolf en bovendien, bij wederzijds, de veroordeling vordert van eiser tot betaling van de som van 120.000 fr. welke de gefailleerde in gebreke bleef aan verweerder te kwijten;

Overwegende dat de makelaar recht heeft op zijn makelaarsloon zodra de verkoper de bestelling heeft aanvaard, tenzij de verkoper zou bewijzen dat de niet-uitvoering van de verkoop aan de schuld van de makelaar te wijten is (Cfr. rechtspraak geciteerd in zake Ideler t/ De Schepper, H.R. Gent, 3^e Kamer, 2 October 1952);

Overwegende dat artikel 67 van de titel V van het Wetboek van Koophandel op dit principe geen uitzondering brengt en uitsluitend bedoelt dat wie beweert als makelaar te zijn opgetreden, de naam van de tegenpartij moet kenbaar maken met wie hij gehandeld heeft;

Overwegende dat het hieruit volgt dat de eis gegrond is en integendeel de tegeneis niet gegrond;

Om deze redenen,

de Rechtbank;

Makende melding dat de artikelen 2 en 30 tot 42 der taalwet werden nageleefd;

Verklaart de vordering ontvankelijk en gegrond;

Dienvolgens verwijst verweerder om aan eiser te betalen de som van 8.850 fr. met de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding;

Verklaart de tegenvordering ontvankelijk doch niet gegrond, dienvolgens wijst ze van de hand en verwijst verweerder in de kosten van de tegeneis.

NOOT. — Zie in de zin van het vonnis: Rép. Pr. Dr. B., W. Courtier, n° 97, 100, 101, 103.

VREDEGERECHT TE KORTRIJK

2e Kanton. — 23 November 1954.

Rechter: M. Vandeputte.

Advocaten: Mrs J. Mayeur en Van Dueren.

Kleine nalatenschappen. — Overneming van het huis zonder de meubelen. — Afstand van het recht tot overneming.

Waar artikel 4 van de wet van 16 Mei 1900 het recht toekent de door de erflater bewoonde woning over te nemen, heeft zij bedoeld het huis met de meubelen, zulks om het behoud van de huiselijke haard te verzekeren en ook om te beletten, dat door een gedeeltelijke verdeling de rechten van de belanghebbende zouden worden gekrenkt.

Geen enkele wetsbepaling verbiedt echter het huis zonder de meubelen over te nemen, wanneer deze meubelen het voorwerp zijn geweest van een vroegere overeenkomst of verdeling tussen partijen.

Het recht van overneming is een gunst, waarvan ieder gerechtigde afstand mag doen. Die afstand kan stilzwijgend geschieden en kan afgeleid worden uit gewichtige, bepaalde en met elkander in overeenstemming zijnde vermoedens. Die afstand kan o.a.

worden afgeleid uit het instellen van een vordering tot verkoop door de gerechtigde.

Ook van het in artikel 2 van voormelde wet van 1900 bedoelde recht kan door de belanghebbende afstand worden gedaan.

A. Dejonghe t/ Vandersarren en cs.

Aangezien de stelling van partijen de volgende is:

— verzoekers vragen de overname op voet van de prijs vastgesteld door deskundige,

— verweerders sub 3 gaan met de vraag accoord, doch 1^e en 2^e verweerders betwisten het recht over te nemen, namelijk aanhalende:

a) dat de vraag niet ontvankelijk is, daar de overname van de meubels niet gevraagd wordt tegelijkertijd met de overname van het goed,

b) dat de vraag niet ontvankelijk voorkomt, daar tussen partijen een overeenkomst werd afgesloten op 8 Maart l.l., waardoor verzoekers hun deel bij compromis aan verweerder Marcel Dejonghe zouden afgestaan hebben,

c) dat verweester Albertine Vandersarren zelf de overname vordert;

d) dat in alle geval zij haar recht van vruchtgebruik wil uitoefenen, zoals door artikel 2 der wet van 1900 op het huis, zodat de overname slechts zou kunnen slaan op de naakte eigendom;

Aangezien verzoekster deze argumenten bestrijdt en aanvoert dat verweerders aan hun recht van overname alleszins verzaakt hebben door het feit van een daging in vereffening verdeling en verkoop, dewelke zij voor de Rechtbank van Eerste Aanleg te Kortrijk hebben uitgestuurd;

Aangezien thans blijkt dat aan deze vordering verzaakt wordt;

Betreffende de ontvankelijkheid der vordering ingesteld tot overname van het goed zonder de meubels:

Overwegende dat de vraag te weten of de overname van het goed mag gebeuren zonder de meubels die dit huis bekleden, het voorwerp gemaakt heeft van discussie en uiteenlopende adviezen. Rf: Kerremans: Erfregeling van de Kleine Nalatenschappen, 76bis; Dezegher: Erfregeling van Kleine Nalatenschappen, 73 volg. Rép. Prat. Ve Succession 3065 met al de vele erin aangehaalde referenties;

Overwegende dat bij arresten dd. 6 November 1947 (Pas., I, 467), 20 Januari 1949 (J.I., 1949, 213) en 3 Juni 1948 (Pas., I, 355) het Hof van Verbreking aan het sociale doel van de Wet heeft herinnerd, dat namelijk was de bewaring te verzekeren van de huiselijke haard;

Overwegende dat zich alsdan de vraag stelde te weten of de overname wel toegelaten was indien de meubelen en mobiliere bekleding niet in de vraag tot overname begrepen waren; immers kan men in dit geval niet meer spreken van globaal behoud van het familiegoed;

dat het arrest van 8-3-1928 (Pas., I, 105) aldus de indruk kan verwekken dat diezelfde vraag onontvankelijk was (R. Piret, J.I., 1949, blz. 385);

dat het Hof van Verbreking evenwel in een arrest dd. 14-2-1946 de beginselen herneemt en bepaalt (Rf. dit arrest met annotatie van Piret, J.T., 1946, blz. 225, alsook Rép. Prat. Ve Succession 3065);

dat dit arrest, hoewel op de vroegere rechtsleer innoverend (Rf. Contra Ernst, Régime successoral des petits héritages 81, Rev. Not., 1901, 83 et 337, Van Isterbeek, Droits successoraux du conjoint survivant, 107, Schiks en Van Isterbeek, IV, 703, alles aangehaald

in Rép. Prat., Loc. Cit., 3064) geen twijfel overlaat nopens de interpretatie welke het Hof geeft aan de geest van de toepassing van de wet van 1900 op de overname van een woning zonder de meubelen;

Overwegende dat het Hof eerst en vooral laat opmerken dat het onderzochte geval over geen landbouw-exploitatie gaat;

dat het arrest verder uitdrukkelijk aanhaalt dat artikel 4 van de wet van 16-5-1900, wanneer het de overname toegelaten heeft door een erfgenaam in rechte lijn van de woonst door de decujus betrokken, bedoeld heeft het huis voorzien van meubelen, dit om de bewaring van de huiselijke haard te verzekeren en ook te beletten dat door een gedeeltelijke verdeling de rechten van belanghebbende zouden gekrenkt worden; dat verder uiteengezet wordt dat geen enkele beschikking van de wet van 1900 echter verbiedt het huis zonder de meubelen over te nemen wanneer deze meubelen het voorwerp gemaakt hebben van een vroegere overeenkomst of verdeling tussen partijen;

Overwegende dat wij op grond van deze opwerpingen reeds in een vroeger vonnis (4-2-54) beslist hebben dat een vraag tot overname ook de meubels moet omvatten, ten ware over deze meubels reeds afzonderlijk was overeengekomen geweest;

Overwegende dat ter zake het verzoekschrift vermeldt dat de meubels het voorwerp uitgemaakt hebben van een vroegere overeenkomst.

Overwegende dat aanleggers, hierin door 3^e verweerder bijgetreden, deze overeenkomst aldus bepalen; dat zij afstand ervan gedaan hebben aan hun moeder, eerste verweerster;

dat eerste en tweede verweerders het bestaan van een verdeling van meubels loochenen, maar niet betwisten dat deze meubels aan eerste verweerster zouden afgegaan zijn;

dat in die omstandigheden moet aangenomen worden dat de voorwaarden bedoeld door het arrest van Verbreking van 1946 voorhanden zijn;

dat de opwerping dus ongegrond is;

Betreffende de ontvankelijkheid wegens afstand door aanleggers van hun onverdeelde deel:

Overwegende dat de onderhandse overeenkomst op 8-3-1954 gesloten inderdaad vermeldde, dat aanleggers, mede eerste, en derde verweerder, afstand deden van hun onverdeelde rechten in het goed, aan hun broeder en zoon, tweede verweerder;

dat de akte binnen de acht dagen moest verleden worden;

Overwegende dat de bedoeling van partijen blijkbaar was aan Marcel Dejonghe de gelegenheid te verschaffen, bedoeld goed aan te schaffen: zulks binnen de tijd van acht dagen;

dat evenwel uit al de omstandigheden van de zaak blijkt dat de uitvoering dezer akte nooit nagestreefd werd, en er integendeel moet besloten worden dat partijen er aan verzaakt hebben;

dat inderdaad, ver van het hem gedane aanbod te realiseren, Marcel Dejonghe voor de Rechtbank van Eerste Aanleg op 1 September 1954 in vereffening en verdeling met veiling van bedoelde eigendom daagde; wat vanzelfsprekend betekende dat hij de geboden verkoop niet aanvaardde;

dat aanleggers ter zake de overname vorderen, Gabrielle Dejonghe de overeenkomst niet tekende, en eerste verweerster thans eveneens de overname vraagt;

Overwegende dat uit die feitelijke omstandigheden slechts kan afgeleid worden dat partijen de overeenkomst van 8-3-1954 aanzien als een ontwerp, dat nooit enige uitvoering kreeg;

Betreffende het recht tot overname van eerste en tweede verweerders;

Overwegende dat het recht van overname een gunst is, dewelke iedere gerechtigde geldig mag prijsgeven; in dit geval zullen veiling, vereffening, en verdeling voor hem de gewone weg volgen (Gougnard, Dict. Encycl. du Not., VIII, 408/51; Ernst: Régime successoral des petits héritages, 61, Tijd. voor Not., 1944, 37, II; Beltjens, 425, 48);

Overwegende dat deze verzaking stilzwijgend kan gebeuren (Hof van Verbreking, 20 November 1946, Rép. Prat., suc. 2929 en 3047) dat zij kan afgeleid worden uit gewichtige, bepaalde en overeenstemmende vermoedens (Rens. Tijd. not., 1946, blz. 116);

Overwegende dat de verzaking uit feitelijke elementen kan blijken (Dezegher: Erf. Kleine Nalat., 108 volg.);

dat men kan afleiden uit een vordering tot verkoop, dat diegene die vorderde ondubbelzinnig afstand deed van zijn recht (Gent, 28 September '48, R.W. '48-49, kol. 1006; De Page, IX, 1066, Rép. Prat., 3048, al. 31 en referenties);

dat een recent arrest van verbreking dit laatste bevestigde, rf. 5-2-54, Pas., I, 500;

Overwegende dat ter zake eerste en tweede verweerders ondubbelzinnig hun inzicht te kennen geven hun recht van overname prijs te geven, beiden door te dagen in vereffening en verdeling, en tweede daarenboven door te verzaken aan de overeenkomst van 8-3-54 en de aldus geboden kans van overname te weigeren, de veiling verkiezen;

dat de overeenkomst van 8-3-54 voor aanleggers niet dezelfde betekenis heeft, zij hebben eerst gelegenheid tot overname aan tweede verweerder geboden en naderhand, wanneer deze weigerde, zelf de overname gevraagd;

Overwegende dat de vraag tot overname door verweerders geformuleerd dus niet ontvankelijk is;

Betreffende de eis van eerste verweerster op voet van artikel 2 der wet van 16-5-1900.

Overwegende dat de Rechtsleer eveneens aanneemt dat dit recht door belanghebbende mag verlaten worden (Ernst: n° 22 Van Isterbeek, 90, Schiks en Van Isterbeek IV, 701, blz. 292);

dat de uitoefening van dit recht thans onmogelijk geworden is, gelet op de ondubbelzinnige verzaking hoger aangehaald (Rf. Rép. Prot., Loc. Cit. 2929);

Betreffende de expertise.

Overwegende dat de expert behoorlijk de elementen der schatting nagegaan en geapprecieerd heeft en wij zijn cijfers overnemen;

dat deze cijfers overigens niet betwist zijn;

Om deze redenen,

Laten aan Adrienne Dejonghe de overname toe van het goed, zijnde een woonhuis met afhankelijkheden en grond, groot 3 a. 10 ca. gekadaastreerd sectie D, n° 227/c en 228/b, gelegen te Kortrijk, Hooghe 32, tegen de som van 85.000 fr.;

Stellen Notaris Warlop te Bellegem aan om de afwezigen en de wederspannigen te vertegenwoordigen; Kosten ten laste der massa.

Verklaren de vorderingen gedaan door Albertina Vandersarren onontvankelijk.

POLITIËRECHTER TE PEER

30 November 1954.

Rechter : M. Roelands.

Advocaten : Mrs Van Noorbeeck, Gruyters en Willems

Wegenverkeer. — Verplichtingen van de weggebruiker die een ander wil inhalen. — Wanneer is de vooroprijdende een onvoorzienbare hindernis?

De weggebruiker, die een ander wil inhalen, moet zulks doen op de linkerhelft van de weg; het volstaat niet, dat hij geen enkel ander weggebruiker op het linkerweggedeelte ontwaart; hij moet bovendien de weg op een voldoende afstand kunnen overschouwen om zekerheid te hebben, dat geen enkel ander voertuig normaal kan opdagen, terwijl hij de inhalingsmanoeuvre uitvoert.

De vooroprijdende weggebruiker levert slechts dan een onvoorzienbare hindernis op voor hem, die hem volgt, wanneer hij het stopteken niet vooraf heeft gegeven of in het geheel niet geeft of het geeft op het ogenblik zelf van het stoppen. Door plotseling en abnormaal te stoppen verhindert hij immers degene, die hem volgt, zijn snelheid aan de zijne aan te passen. Een hindernis is slechts dan onvoorzienbaar, wanneer zij een geval van overmacht oplevert, d. w. z. zo dikwijls zich buiten de wil van de weggebruiker een plotselinge, onvoorzienbare en niet te voorkomen feit voordoet. In zulk geval is de weggebruiker, die schade veroorzaakt bij een uitwijkingsmanoeuvre, waartoe hij door een andere weggebruiker genoodzaakt wordt, voor die schade niet aansprakelijk; alleen hij, die de manoeuvre heeft uitgelokt behoort voor de gevolgen in te staan.

Overwegende dat uit het onderzoek gebleken is dat tweede betichte de eerste betichte op een 25 à 30 meters per moto volgde; dat beiden een snelheid ontwikkelden van ongeveer 50 Km. per uur; dat de eerste betichte na haar linkerrichtingaanwijzer te hebben doen werken naar links zwenkte om een kar voorbij te steken, doch wanneer eerste betichte een tegenligger zag opdagen is zij opnieuw naar rechts gezwenkt en remde plots, alzo 11,60 meters remsporen op de linkerhelft van de rijbaan in haar beweging achterlatend; tevens het achterste gedeelte van haar voertuig tot stilstand brengend op de linkerhelft van de baan in de richting van haar beweging; dat tweede betichte tegen het linkerachtergedeelte van het autovoertuig van eerste betichte is terechtgekomen dan naar links is geslagen om eindelijk tegen het voertuig van de tegenligger Claes te recht te komen;

Overwegende dat de genaamde Claes (tegenligger) beweert dat eerste betichte haar voorstekingsmanoeuvre had kunnen uitvoeren zonder ongeval te veroorzaken, alvorens hij de kar, waarvan sprake zou kruisen;

Overwegende dat eerste betichte in ieder geval een fout heeft begaan door een onregelmatig voorbijstekingsmanoeuvre uitgevoerd te hebben, dat de voorbijsteker immers zulks moet doen op de linkerhelft van de baan; het volstaat niet dat een voorbijsteker geen enkel ander weggebruiker op het linkerweggedeelte ontwaart, hij moet bovendien de rijweg op een voldoende afstand kunnen overschouwen om zekerheid te hebben dat geen enkel ander voertuig normaal kan opdagen, terwijl hij zijn voorbijstekingsmanoeuvre uitvoert (Cas. 14 Juni 1949, Pas. 1-428); dat eerste betichte bovendien de fout beging op het linkerwegge-

deelte plots te blijven stilstaan, dan wanneer de voorstekingsmanoeuvre wellicht kon uitgevoerd worden zonder ongevallen te veroorzaken;

Overwegende dat de vooroprijder slechts dan een onvoorzienbare hindernis voor de volger uitmaakt wanneer hij het stopteken niet vooraf heeft gegeven of in het geheel niet geeft of het geeft op het ogenblik van het stilhouden zelf; dat de vooroprijder immers door plotseling en abnormaal te stoppen, de volger verhindert zijn snelheid aan te passen aan deze van de vooroprijder; dat een hindernis slechts dan onvoorzienbaar is wanneer het een geval van overmacht is (Cas. 6 October 1952) d.w.z. telkens als zich, buiten de wil van de weggebruiker, een plots, onvoorzienbaar en niet te voorkomen feit voordoet; (Cas. 30 Maart 1953 - 1 - 585);

Overwegende dat de weggebruiker die in zulk geval schade veroorzaakt bij het uitvoeren van een uitwijkingsmanoeuvre waartoe hij door een ander weggebruiker genoodzaakt wordt, voor die schade niet aansprakelijk is, dat alleen degene die de manoeuvre uitlokte voor de gevolgen zal dienen in te staan;

Overwegende dat in casu tweede betichte zelf erkend heeft gereden te hebben aan een snelheid van 45 à 50 Km. per uur, wanneer hij het autovoertuig van eerste betichte op een 25 à 30 meters afstand volgde; dat tweede betichte volgens de Ferodotabellen had moeten kunnen stoppen op 19,30 + 8,40 of 27,70 meters; dat indien zulks niet gebeurde het bewezen is dat tweede betichte blijkbaar verzuimd heeft zijn snelheid te regelen zoals vereist was wegens de plaatsgesteldheid en de belemmering van het verkeer, het zicht, de staat van de weg en van het voertuig; dat hij op die wijze een onhandige stopmanoeuvre heeft uitgevoerd, dat hij immers had dienen gestopt te hebben vóór het voertuig van eerste betichte, dat in feite 25 m. + 11,60 m. (remsporen) voor hem lag, dan wanneer tweede betichte op 27,70 m. diende te stoppen;

dat in geen geval voor normaal kan gehouden worden dat tweede betichte na de aanrijding met eerste betichte nog verder terecht kwam tegen het voertuig van een tegenligger; dat tweede betichte op die wijze één derde deel der verantwoordelijkheid in deze aanrijding dient te dragen;

WERKRECHTERSRAAD IN BEROEP TE BRUSSEL

9 December 1954.

Voorzitter : M. Verougstraete.

Advocaten : Mrs Poot, De Coninck en Bauwens.

Arbeidsrecht. — Schending van geheimhoudingsplicht door werknemer? — In casu geen fabrieksgeheim aanwezig.

Een fabrieksgeheim is een procédé, een wijze van bereiding, die eigendom is van de fabrikant. Het is de werkmans verboden van een zodanig geheim aan anderen kennis te geven, omdat hij aldus een geheim openbaar maakt, dat hem niet toebehoort, en beschikt over een zaak, die aan zijn werkgever toebehoort, zulks tegen de wil van de eigenaar.

Van schending van een plicht tot geheimhouding is geen sprake, wanneer een wijze van bereiding in ruime kring bekend is.

B. t/ M.

Overwegende dat het beroep regelmatig is in de vorm en dat er tegen geen onontvankelijkheidsmiddel wordt opgeworpen;

Overwegende dat de eis ingeleid door appellant strekt tot betaling van schadevergoeding wegens verklikking van fabrikatiegeheim;

Overwegende dat partijen persoonlijk zijn verschenen ter zitting van 25 November 1954;

Overwegende dat partijen het eens zijn om te verklaren dat appellant mortadella en salaminetti is beginnen maken nadat één Italiaanse handelsreiziger in vleeswaren bij hem was gekomen, en hem de bereidingswijze had geleerd, die behoort tot de aloude Italiaanse gebruiken;

Overwegende dat appellant ter zitting verklaarde dat in België enkel vier of vijf fabrikanten van vleeswaren op de hoogte zijn van deze bereidingswijze, en beweeft dat geïntimeerde deze heeft bekend gemaakt aan een concurrent, de firma G. te M.;

Overwegende dat appellant beweert in zijn besluiten dat de bereidingswijze van voornoemde worsten een fabrieksgeheim uitmaakt, waardoor dient verstaan ieder procédé, iedere wijze van fabricatie, die een nijveraars in het geheim aanwendt om een voordelig product of resultaat te bereiken, dat hem voorrang bezorgt op zijn concurrenten;

Overwegende dat een fabrieksgeheim een procédé, een bereidingswijze is, die het eigendom is van de nijveraars;

Dat het de werkman verboden is dit geheim mede te delen, omdat hij aldus een geheim openbaart dat hem niet toebehoort, tegen de wil van de eigenaar. (Verklaring van de Heer d'Hanethan, verslaggever; zitting 3 Maart 1863, Nypels, leg. crim. T. II, p. 710, n° 26);

Overwegende dat appellant zelf bekend heeft ter zitting dat de bereidingswijze van salaminetti en mortadella, die hij geïntimeerde verwijt medegedeeld te hebben aan zijn mededinger G., zijn eigendom niet is, en niet geheim is, vermits het een traditionele bereidingswijze is van ouds bekend door de Italianen, die appellant zelf geleerd heeft van een Italiaanse handelsreiziger, en die in België bekend is door vier of vijf nijveraars in vleeswaren;

Overwegende dat bijgevolg de bereidingswijze van voornoemde worsten geen fabricatiegeheim uitmaken dat hij als zijn eigendom kan beschouwen;

Dat het ten onrechte is dat appellant beweert dat het hier gaat over een eigen procédé, waarin hij was geslaagd na lang opzoeken en experimenteren;

Overwegende dat appellant geen verwijt zou kunnen doen aan geïntimeerde indien, zoals hij het beweert, deze de vakkennis bij appellant verworven ten dienste stelde van zijn nieuwe werkgever, daar waar het gaat over een procédé dat van ouds bekend is door de terzake bevoegde nijveraars en ambachtslieden, en waarvan geïntimeerde wel wist dat het appellant niet toebehoorde;

Overwegende dat ten onrechte de eerste rechter heeft geacht niet in staat te zijn om te beslissen of de betwisting wel ging om een fabricatiegeheim, en aldus zijn beslissing niet heeft gemotiveerd;

Dat inderdaad de gebeurlijke onkunde of onwetendheid van de rechter geen voldoende reden kan uitmaken om een eis af te wijzen;

MEDEDELINGEN

BELGISCH - LUXEMBURGSE UNIE VOOR STRAFRECHT

Zaterdag 2 April aanstaande zal de Belgisch-Luxemburgse Unie voor Strafrecht om 14.30 uur een buitengewone vergadering houden in de zaal der Plechtige Zittingen van het Hof van Verbreking, gedurende welke zij de verslagen zal horen en bespreken van Mr Maurice Garçon, der Académie Française, advocaat bij het Hof van Beroep te Parijs, en van Mr Vanderveeren, advocaat bij het Hof van Beroep te Brussel, over het volgende onderwerp: « Dient de samenstelling en de bevoegdheid van de jury gewijzigd te worden ? »

De vergadering zal vereerd worden met de tegenwoordigheid van de heer Minister van Justitie, alsook van de korpsversten van het Hof van Verbreking, van de drie Hoven van Beroep en van de militaire rechtsmachten, van de Rechtbank, van de heren Stafhouders en van de Voorzitter van het Verbond der Belgische Advocaten.

De heren Magistraten, professoren van strafrecht, advocaten en hoge ambtenaren van het Ministerie van Justitie worden op deze vergadering uitgenodigd.

De verslagen zijn gepubliceerd geworden in de « Revue de droit pénal et de criminologie » van 1 Maart 1955.

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie, n° 2, Februari 1955 :
Wetgeving.

Tijdschrift van de Vrederechters, n° 2, Februari 1955:
Union des Juges de Paix. — Rechtspraak.

Tijdschrift voor Notarissen, n° 2, Februari 1955 :
F. Werdefroy : De Registratierechten in Nederland en Frankrijk. — Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad, afl. 11 - 12 Maart 1955 :
Prof. Mr Dr G. van den Bergh : Het statuut en het Toetsingsrecht. — Mr T. J. Jansma : Problemen rondom het Onassis-conflict. — Mr C. M. van de Velde : Subrogatie tegen de verzekeringsnemer ? — Mr M. Knap : Wederom : het faillissementsbeheer.

Journal des Tribunaux, n° 4057, 12 mars 1955 :
M. La Haye et J. L. Vankerckhove : Louage de choses. — Jurisprudence.

Recueil Dalloz et Recueil Sirey, 10e cahier, 12 mars 1955 :

P. Hébraud : La compétence du tribunal du défendeur pour connaître des demandes d'augmentation de pension alimentaire. — François Goré : L'acceptation différée d'une lettre de change : obligations et responsabilité éventuelle du porteur. — Maurice Patin : Le procureur-général compétent pour dresser le nouvel acte d'accusation en cas de renvoi après cassation de l'arrêt de mise en accusation avec règlement de juges anticipé désignant une cour d'assises du ressort de la première cour d'appel. — A. Jacomet : Les effets de l'annulation pour excès de pouvoir : l'autorité de la chose jugée et le respect des droits acquis des tiers. — P. Laurent : Les pouvoirs du maire en cas de péril pour la sécurité à l'intérieur d'un immeuble menaçant ruine. — Jean Robert : Le refus d'exécution de la clause compromissoire et ses effets quant à la compétence de la juridiction commerciale.